EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 3.5.2023
COM(2023) 234 final

2023/0135 (COD)

Návrh

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o boji proti korupci, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2003/568/SVV a Úmluva o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie a kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

• Odůvodnění a cíle návrhu

Korupce vysoce poškozuje společnost, naši demokracii, hospodářství i jednotlivce. Ohrožuje instituce, na nichž jsme závislí, a snižuje jejich důvěryhodnost i schopnost realizovat veřejné politiky a poskytovat kvalitní veřejné služby. Působí jako faktor umožňující organizovanou trestnou činnost a nepřátelské zahraniční vměšování. Úspěšné předcházení korupci a boj proti ní jsou nezbytné jak pro ochranu hodnot EU a účinnost politik EU, tak pro zachování právního státu a důvěry v ty, kdo vládnou, a veřejné instituce.

Korupce je překážkou udržitelného hospodářského růstu, odvádí zdroje, které by jinak mohly sloužit k dosažení produktivních výsledků, snižuje efektivitu veřejných výdajů a prohlubuje sociální nerovnosti. Brání účinnému a hladkému fungování jednotného trhu, vytváří nejistotu při podnikání a brzdí investice. Korupce je ze své podstaty obtížné vyčíslitelná, ale i podle konzervativních odhadů stojí hospodářství EU nejméně 120 miliard EUR ročně[1]. Negativní dopady korupce se projevují po celém světě a oslabují úsilí o řádnou správu věcí veřejných a prosperitu a o dosažení cílů udržitelného rozvoje OSN.

Z údajů průzkumu Eurobarometr z roku 2022 vyplývá, že 68 % občanů EU a 62 % společností se sídlem v EU se domnívá, že korupce je v jejich zemi rozšířená[2]. V projevu o stavu Unie v roce 2022 je boj proti korupci jedním z hlavních bodů agendy Evropské komise, která zdůrazňuje potřebu řešit tuto problematiku jak na úrovni EU, tak na úrovni jednotlivých států. Evropský parlament rovněž opakovaně vyzval k větší aktivitě EU v boji proti korupci[3]. Podobně se vyjádřila i Rada, zejména v souvislosti se spoluprací v boji proti organizované a závažné mezinárodní trestné činnosti[4].

Stávající právní rámec EU pro boj proti korupci je třeba aktualizovat, aby zohledňoval vývoj korupčních hrozeb a právní závazky Unie a členských států podle mezinárodního práva, jakož i vývoj vnitrostátních trestněprávních rámců. Rámcové rozhodnutí Rady 2003/568/SVV[5] stanoví požadavky na kriminalizaci korupce v soukromém sektoru. Úmluva o boji proti korupci úředníků EU nebo úředníků členských států EU z roku 1997[6] se obecně zabývá některými korupčními činy těchto úředníků. Tyto nástroje však nejsou dostatečně komplexní a stávající pravidla v členských státech je třeba dále rozvíjet, aby se zajistila soudržnější a

---

[1] Tento odhad vychází z práce specializovaných institucí a orgánů, jako jsou Mezinárodní obchodní komora, Transparency International, iniciativa OSN Global Compact, Světové ekonomické fórum a iniciativa Clean Business is Good Business, které uvádějí, že ztráta hospodářského bohatství v důsledku korupce činí na celosvětové úrovni 5 % HDP. Podle jiného odhadu se náklady na korupci v EU pohybují mezi 179 a 990 miliardami EUR ročně (studie *The Cost of Non-Europe in the Area of Corruption*, kterou vypracovala organizace RAND Europe, 2016).

[2] Viz https://home-affairs.ec.europa.eu/news/citizens-and-businesses-have-spoken-corruption-remains-serious-problem-eu-countries-2022-07-13_en

[3] Například usnesení ze dne 25. října 2016, Boj proti korupci a následné kroky v návaznosti na usnesení CRIM (2015/2110(INI)), a doporučení Evropského parlamentu ze dne 17. února 2022 Radě a místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku týkající se korupce a lidských práv (2021/2066(INI)).

[4] Závěry Rady ze dne 9. března 2023, jimiž se stanoví priority EU pro boj proti závažné a organizované trestné činnosti pro platformu EMPACT na období 2022–2025.

[5] Rámcové rozhodnutí Rady 2003/568/SVV ze dne 22. července 2003 o boji proti korupci v soukromém sektoru (Úř. věst. L 192, 31.7.2003, s. 54).

[6] Úmluva o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie, vypracovaná na základě čl. K.3 odst. 2 písm. c) Smlouvy o Evropské unii (Úř. věst. C 195, 25.6.1997, s. 2).

účinnější reakce v rámci Unie. Objevily se také nedostatky v prosazování práva na vnitrostátní úrovni a překážky ve spolupráci mezi příslušnými orgány v různých členských státech. Orgány v členských státech se potýkají s problémy, které souvisejí například s příliš dlouhou dobou trestního stíhání, krátkými promlčecími lhůtami, pravidly o imunitě a výsadách, omezenou dostupností zdrojů, odbornou přípravou a vyšetřovacími pravomocemi.

EU je smluvní stranou Úmluvy Organizace spojených národů proti korupci (UNCAC)[7], která je nejkomplexnějším mezinárodním právním nástrojem v této oblasti a spojuje širokou škálu opatření pro předcházení korupci a boj proti ní. Tento legislativní návrh bude aktualizovat právní rámec EU, mimo jiné začleněním mezinárodních norem závazných pro EU, jako jsou normy obsažené v UNCAC. Cílem je zajistit, aby ve všech členských státech byly kriminalizovány všechny formy korupce, aby za tyto trestné činy byly odpovědné i právnické osoby a aby sankce za jejich spáchání byly účinné, přiměřené a odrazující. Kromě toho návrh obsahuje příslušná opatření k předcházení korupci v souladu s mezinárodními normami a usnadňuje přeshraniční spolupráci, jak požaduje UNCAC.

K vymýcení korupce jsou zapotřebí jak preventivní, tak represivní mechanismy. Členské státy se vyzývají, aby v rámci boje proti korupci přijaly celou řadu preventivních, legislativních a kooperativních opatření. Pokud nejsou řešeny, mohou nedostatky v bezúhonnosti, nezveřejněné střety zájmů nebo závažná porušení etických pravidel vést ke korupční činnosti. Předcházení korupci zmírňuje potřebu trestní represe a má širší přínos pro posílení důvěry veřejnosti a řízení chování úředních osob.

- **Soulad s platnými předpisy v této oblasti politiky**

Návrh směrnice doplňuje Strategii bezpečnostní unie EU (2020–2025)[8]. V dubnu 2021 Komise rovněž přijala Strategii EU pro boj proti organizované trestné činnosti na období 2021–2025[9], která obsahuje zvláštní opatření pro boj proti korupci jako prostředku organizované trestné činnosti. V návaznosti na to Komise v rámci externí studie, která byla dokončena na konci roku 2022, posoudila současný stav legislativního i operačního rozměru předcházení korupci a boje proti ní[10].

Strategie EU pro boj proti obchodování s lidmi (2021–2025)[11], přijatá v dubnu 2021, je úzce propojena se Strategií EU pro boj proti organizované trestné činnosti. Zdůrazňuje, že organizované zločinecké skupiny zapojené do obchodování s lidmi při svých operacích stále častěji využívají legální podnikání a v zájmu podpory své hlavní činnosti se podílejí na dalších závažných trestných činech, jako je například korupce. Korupce může dále bránit odhalování obchodování s lidmi, například pokud jsou do korupce zapojeny orgány odpovědné za identifikaci obětí.

- **Soulad s ostatními politikami Unie**

Soubor nástrojů na podporu právního státu

[7] Organizace spojených národů 2003, Úmluva OSN proti korupci, série smluv 2349 (říjen): 41, https://www.unodc.org/unodc/en/treaties/CAC/

[8] Sdělení ze dne 24. července 2020 o Strategii bezpečnostní unie EU, COM(2020) 605 final.

[9] Sdělení ze dne 14. dubna 2021 o Strategii EU pro boj proti organizované trestné činnosti na období 2021–2025, COM(2021) 170 final.

[10] Evropská komise, Gaglio, I., Guzzon, J., Bartz, K., et al., *Strengthening the fight against corruption. Assessing the EU legislative and policy framework: final report for acceptance* (Posilování boje proti korupci. Posouzení legislativního a politického rámce EU: závěrečná zpráva k přijetí), Úřad pro publikace, 2023.

[11] Sdělení ze dne 14. dubna 2021 o Strategii EU pro boj proti obchodování s lidmi na období 2021–2025, COM(2021) 171 final.

Komise sleduje vývoj v oblasti boje proti korupci na vnitrostátní úrovni od roku 2020 coby jeden z ústředních pilířů ročního cyklu podávání zpráv o právním státu. Od roku 2022 zprávy obsahují také doporučení pro každou zemi s cílem podpořit členské státy v jejich úsilí o pokračování probíhajících nebo plánovaných reforem, podnítit pozitivní vývoj a pomoci určit, kde je případně potřeba dosáhnout zlepšení nebo navázat na nedávné změny či reformy. Součástí práce s členskými státy v rámci evropského semestru a plánů pro oživení a odolnost jsou také protikorupční opatření. V evropském semestru jsou posuzovány problémy v oblasti boje proti korupci, které se týkají například zadávání veřejných zakázek, bezúhonnosti ve veřejné správě, podnikatelského prostředí a odvětví zdravotní péče. Doporučení pro jednotlivé země v rámci evropského semestru se v několika členských státech stala vodítkem pro konkrétní reformy a investice s cílem zlepšit schopnost bojovat proti korupci. Tyto kroky se odrážejí v konkrétních milnících v národních plánech pro oživení a odolnost.

Podle nařízení o obecném režimu podmíněnosti na ochranu rozpočtu Unie (nařízení (EU, Euratom) 2020/2092) může Komise navrhnout, aby Rada EU uložila členským státům EU rozpočtová opatření v případech, kdy porušení zásad právního státu – včetně korupce – může dostatečně přímo ovlivnit nebo vážně ohrozit řádné finanční řízení rozpočtu Unie nebo finanční zájmy Unie.

Korupce je rovněž nástrojem zahraničního vměšování do demokratických procesů, které je hlavním cílem opatření, jež jsou nyní vyvíjena v rámci balíčku opatření na obranu demokracie. Ten je rovněž součástí pracovního programu Komise na rok 2023.

Konfiskace a vymáhání majetku

Směrnice 2014/42/EU[12] zavedla pravidla pro zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti s cílem účinně zbavit pachatele trestné činnosti jejich nezákonného majetku. Do její působnosti byly zahrnuty trestné činy, na které se vztahuje úmluva o boji proti korupci úředníků[13] a rámcové rozhodnutí Rady 2003/568/SVV o boji proti korupci v soukromém sektoru[14]. V květnu 2022 Komise předložila návrh nové směrnice o vymáhání a konfiskaci majetku[15], která navazuje na předchozí právní předpisy[16]. Návrh stanoví nový a posílený rámec pro vymáhání majetku, který má zajistit, aby se trestná činnost nevyplácela. Příslušné orgány by tak získaly lepší nástroje, které by jim umožnily zbavit organizované zločinecké skupiny finančních prostředků na další trestnou činnost, včetně korupce.

Boj proti praní peněz

[12] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii (Úř. věst. L 127, 29.4.2014, s. 39).

[13] Úmluva o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie, vypracovaná na základě čl. K.3 odst. 2 písm. c) Smlouvy o Evropské unii (Úř. věst. C 195, 25.6.1997).

[14] Rámcové rozhodnutí Rady 2003/568/SVV ze dne 22. července 2003 o boji proti korupci v soukromém sektoru (Úř. věst. L 192, 31.7.2003).

[15] Brusel, COM(2022) 245 final ze dne 25. května 2022.

[16] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii (Úř. věst. L 127, 29.4.2014, s. 39); rozhodnutí Rady 2007/845/SVV ze dne 6. prosince 2007 o spolupráci mezi úřady pro vyhledávání majetku z trestné činnosti v jednotlivých členských státech v oblasti vysledování a identifikace výnosů z trestné činnosti nebo jiného majetku v souvislosti s trestnou činností (Úř. věst. L 332, 18.12.2027, s. 103); rámcové rozhodnutí Rady 2005/212/SVV ze dne 24. února 2005 o konfiskaci výnosů a majetku z trestné činnosti a nástrojů trestné činnosti (Úř. věst. L 68, 15.3.2005, s. 49) a nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1805 ze dne 14. listopadu 2018 o vzájemném uznávání příkazů k zajištění a příkazů ke konfiskaci (Úř. věst. L 303, 28.11.2018, s. 1).

Korupce a praní peněz spolu neodmyslitelně souvisejí. Stejně jako jiné trestné činy, z nichž plynou příjmy, jsou i trestné činy korupce páchány s cílem dosáhnout osobního prospěchu. Boj proti praní peněz je základním prvkem širší agendy boje proti závažné trestné činnosti, včetně korupce, a spočívá v odebírání neoprávněně nabytých zisků pachatelům trestné činnosti a ve stíhání osob, které napomáhají praní těchto zisků.

Směrnice o boji vedeném trestněprávní cestou proti praní peněz (EU) 2018/1673[17] zavádí základní pravidla pro kriminalizaci praní peněz a stanoví, že korupce musí být predikativním trestným činem praní peněz. V červenci 2021 přijala Komise legislativní návrhy na posílení unijních pravidel pro boj proti praní peněz a financování terorismu (AML/CFT)[18], zejména posílením schopnosti finančních zpravodajských jednotek odhalovat, analyzovat a šířit finanční zpravodajství související s praním výnosů z trestné činnosti. To je hlavním předpokladem pro účinné vyšetřování a stíhání trestných činů korupce.

Nedovolený obchod s kulturními statky je pro organizovanou trestnou činnost lukrativním podnikáním. Kromě nedovoleného obchodu mohou pachatelé trestných činů zneužívat i legálně nabyté kulturní statky, a to k praní peněz a obcházení sankcí. Komise přijala dne 13. prosince 2022 Akční plán EU proti nedovolenému obchodu s kulturními statky[19], který EU a členským státům poskytuje komplexní rámec pro pokrok v oblasti prevence, odhalování a reakce trestního soudnictví na nedovolený obchod s kulturními statky a související trestné činy, včetně korupce.

Ochrana oznamovatelů

Směrnice (EU) 2019/1937 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie („směrnice o whistleblowingu“)[20] byla přijata v roce 2019 s cílem zajistit důkladnou ochranu oznamovatelů jakožto způsobu, jak posílit prosazování práva EU v klíčových oblastech politiky. Směrnice se rovněž vztahuje na oznamování podvodů, korupce a jakékoli jiné protiprávní činnosti poškozující finanční zájmy Unie a na ochranu osob, které takové porušení oznamují[21]. Tato směrnice by se měla vztahovat na oznamování trestných činů uvedených v tomto návrhu, jakož i na ochranu osob, které tyto trestné činy oznamují. Příslušné vnitrostátní orgány by rovněž měly zajistit, aby osobám, které poskytují důkazy nebo jinak spolupracují při vyšetřování trestných činů, byla v rámci trestního řízení poskytnuta nezbytná ochrana, podpora a pomoc.

Režimy občanství pro investory a režimy pobytu pro investory

Režimy občanství pro investory a režimy pobytu pro investory (tzv. „zlatá víza“ a „zlaté pasy“) mohou pomoci skrývat nebo usnadňovat finanční a hospodářské trestné činy, včetně

[17] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1673 ze dne 23. října 2018 o boji vedeném trestněprávní cestou proti praní peněz (Úř. věst. L 284, 12.11.2018).

[18] Legislativní balíček týkající se boje proti praní peněz a financování terorismu, https://finance.ec.europa.eu/publications/anti-money-laundering-and-countering-financing-terrorism-legislative-package_en

[19] Sdělení ze dne 13. prosince 2022 o Akčním plánu EU proti nedovolenému obchodu s kulturními statky, COM(2022) 800 final.

[20] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (Úř. věst. L 305, 26.11.2019).

[21] Ustanovení čl. 10 odst. 3 písm. a) nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU, Euratom) č. 883/2013 ze dne 11. září 2013 o vyšetřování prováděném Evropským úřadem pro boj proti podvodům (OLAF) a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1073/1999 a nařízení Rady (Euratom) č. 1074/1999 (Úř. věst. L 437, 28.12.2020, s. 49).

korupce[22]. Obavy panují také v souvislosti s nedostatečnou transparentností a kontrolou těchto režimů, které jsou spojeny i s úlohou zprostředkovatelů v těchto režimech. Návrh Komise na nové nařízení proti praní peněz[23] usiluje o zavedení dohledu nad činností zprostředkovatelů v režimech pobytu pro investory. Komise se domnívá, že režimy občanství pro investory, v jejichž rámci je občanství členského státu, a tedy i občanství EU, systematicky udělováno výměnou za předem stanovené platby nebo investice a bez skutečné vazby na členský stát, který je udělil, jsou v rozporu s právem EU. Má proto za to, že členské státy nesmí takové režimy provozovat[24]. Komise na základě svých pravomocí strážkyně Smluv přímo zakročila proti těm členským státům, které tyto režimy zachovávají, s cílem je zrušit.

Komise v doporučení ze dne 28. března 2022 vyzvala členské státy, aby přijaly veškerá nezbytná opatření a záruky k řešení různých rizik spojených s režimy pobytu pro investory, včetně rizik spojených s korupcí[25].

Ochrana finančních zájmů Unie

Cílem směrnice (EU) 2017/1371[26] je vytvořit harmonizovaný systém s minimálními společnými pravidly pro boj proti podvodům a jiným trestným činům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie. Směrnice obsahuje společné definice řady trestných činů poškozujících nebo ohrožujících finanční zájmy Unie, mezi něž patří podvody, praní peněz, aktivní a pasivní korupce a zpronevěra.

Článek 325 Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) stanoví sdílenou odpovědnost Unie a členských států za boj proti podvodům a jiným protiprávním jednáním poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie účinnými opatřeními, která mají odstrašující účinek. Stanoví také povinnost zajistit stejnou úroveň ochrany finančních zájmů Unie a vnitrostátních finančních zájmů.

S cílem zajistit, aby členské státy zavedly rovnocenná opatření proti korupci poškozující nebo ohrožující finanční zájmy Unie i jejich vlastní, je třeba sladit směrnici (EU) 2017/1371 s normami stanovenými v této směrnici, pokud jde o sankce, přitěžující a polehčující okolnosti a promlčecí lhůty.

V souvislosti s hodnocením směrnice (EU) 2017/1371 v souladu s jejím článkem 18 Komise posoudí, do jaké míry je třeba s ohledem na tuto směrnici aktualizovat také trestné činy stanovené v uvedené směrnici.

[22] Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Režimy občanství pro investory a režimy pobytu pro investory v Evropské unii, 23. ledna 2019, COM(2019) 12 final. Dne 21. března 2023 předložila Komise Soudnímu dvoru věc týkající se jednoho členského státu, který svým režimem občanství pro investory porušil právo EU.

[23] Návrh nařízení o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, COM(2021) 420 final.

[24] Dne 21. března 2023 předložila Komise Soudnímu dvoru věc týkající se jednoho členského státu, který svým režimem občanství pro investory porušil právo EU.

[25] Doporučení Komise o okamžitých krocích v souvislosti s ruskou invazí na Ukrajinu, které se týkají režimů občanství pro investory a režimů pobytu pro investory, 28. března 2022, C(2022) 2028 final.

[26] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie (Úř. věst. L 198, 28.7.2017).

2. PRÁVNÍ ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právní základ

Právním základem tohoto návrhu je čl. 83 odst. 1 a 2 a čl. 82 odst. 1 písm. d) SFEU.

Podle čl. 83 odst. 1 SFEU je korupce jednou z oblastí trestné činnosti se zvláštním přeshraničním rozměrem. Tento článek umožňuje Evropskému parlamentu a Radě stanovit nezbytná minimální pravidla týkající se vymezení korupce formou směrnic přijatých řádným legislativním postupem.

Vzhledem k tomu, že korupce má různé podoby a podílejí se na ní různí účastníci, neexistuje její jednotná definice. Korupce je totiž endemickým jevem, který má mnoho podob a forem ve všech oblastech společnosti, například úplatkářství, zpronevěra, nepřímé úplatkářství, obchodování s informacemi, zneužívání funkcí a nezákonné obohacování[27].

Během jednání o UNCAC smluvní strany OSN pečlivě zvažovaly, zda vypracovat právní definici korupce. Dospělo se k závěru, že jakýkoli pokus o komplexní definici by některé formy korupce nevyhnutelně opomenul. V důsledku toho dosáhlo mezinárodní společenství konsensu ohledně některých projevů korupce, přičemž každému státu ponechalo možnost přesáhnout rámec minimálních norem stanovených v UNCAC[28].

Právním základem pro přijetí směrnice (EU) 2017/1371, která se mění navrhovanou směrnicí, je čl. 83 odst. 2 SFEU. Ten stanoví pravomoc EU určit minimální pravidla, pokud jde o vymezení trestných činů a sankcí v oblastech politiky EU, které jsou předmětem harmonizačních opatření, je-li to nezbytné pro zajištění účinného provádění těchto oblastí politiky.

V čl. 82 odst. 1 písm. d) se stanoví právní základ pro opatření k usnadnění spolupráce mezi justičními nebo rovnocennými orgány členských států v souvislosti s řízením v trestních věcech a výkonem rozhodnutí, jako je přijetí společných pravidel týkajících se příslušnosti v trestních věcech.

• Subsidiarita (v případě nevýlučné pravomoci)

Korupce je nadnárodním jevem, který ovlivňuje všechny společnosti a ekonomiky. Opatření přijatá pouze na vnitrostátní úrovni nebo i na úrovni Unie by bez mezinárodní koordinace a spolupráce měla neuspokojivé účinky. Činnost Unie by měla náležitě zohlednit práci Skupiny států proti korupci Rady Evropy (GRECO), Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC). V letech 2016 až 2021 zaznamenal Eurojust 505 případů přeshraniční korupce, přičemž jejich počet se v průběhu tohoto pětiletého období neustále zvyšoval[29], což potvrzuje, že korupce je přeshraničním jevem, který se v EU postupně rozrůstá. Podle nedávné studie, kterou zveřejnila Evropská komise, je „neexistence soudržného evropského rámce, který by zahrnoval ustanovení o všech

[27] Zpráva o nákladech vyplývajících z neexistence společného evropského postupu *Stepping up the EU's efforts to tackle corruption* (Zintenzivnění úsilí EU v boji proti korupci), EPRS | Výzkumná služba Evropského parlamentu, Meenakshi Fernandes a Lenka Jančová, 2023, s. 15.

[28] UNODC, *Safeguarding against Corruption in Major Public Events* (Ochrana proti korupci při významných veřejných akcích) – Příručka pro zprostředkovatele, s. 30.

[29] Eurojust, *Eurojust Casework on Corruption: 2016–2021 Insights* (Analýza případů Eurojustu týkajících se korupce: poznatky pro období 2016–2021), květen 2022.

trestných činech souvisejících s korupcí uvedených v mezinárodních normách, zdrojem legislativních a operativních problémů při řešení případů přeshraniční korupce“[30].

Vzhledem k nadnárodnímu rozměru korupce a s přihlédnutím k již existujícím právním předpisům EU se očekává, že opatření na úrovni EU budou účinnější a efektivnější a přinesou hmatatelnou přidanou hodnotu ve srovnání s opatřeními, která přijímají členské státy samostatně. Zásah EU by přinesl přidanou hodnotu v podobě dalšího sbližování trestního práva členských států, neboť by přispěl k zajištění společných podmínek pro všechny členské státy, jakož i ke koordinaci a společným normám. Jak vyplývá z analýzy ve výročních zprávách o právním státu, mezery ve stávajících právních předpisech a jejich omezené prosazování spolu s potřebou spolupráce a kapacity pro stíhání přeshraničních případů naznačují potřebu silnější koordinace a definice společných norem v celé EU. Kromě toho by se zvýšila účinnost preventivních opatření a vyšetřovacích nástrojů v celé EU. Vzhledem k tomu, že případy korupce mají stále častěji přeshraniční charakter, je navíc k zajištění odpovídající prevence a represe nutná úzká spolupráce mezi členskými státy. Společné definice trestných činů by takovou spolupráci usnadnily. Boj proti korupci vyžaduje společné úsilí mnoha aktérů. Zasazení problematiky korupce do širšího kontextu EU, a nikoli do jednotlivých vnitrostátních kontextů členských států tak umožňuje širší zapojení všech příslušných zúčastněných stran.

Pokud nebudou na úrovni EU přijata žádná opatření, rozsah problému korupce se v nadcházejících letech pravděpodobně výrazně zvýší. To by mělo jasné přeshraniční důsledky a přímý dopad na jednotný trh, finanční zájmy EU a vnitřní bezpečnost obecně. Korupce v jednom členském státě představuje vzhledem ke svým přeshraničním účinkům předmět přímého zájmu ostatních členských států. Soudní a donucovací orgány by se i nadále potýkaly s vážnými obtížemi při řešení složitějších případů korupce, což by pachatelům umožnilo vybírat si jurisdikce EU, které v rámci svého protikorupčního právního rámce nepostihují určité korupční činnosti nebo je postihují méně účinně a komplexně. Pokračující korupce by v konečném důsledku vedla k vyšším společenským nákladům v důsledku pokračující trestné činnosti a mohla by rovněž usnadnit další fungování organizovaných zločineckých skupin.

- **Proporcionalita**

V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v čl. 5 odst. 4 SEU je navrhovaná nová směrnice omezena na to, co je nezbytné a přiměřené k účinnému předcházení korupci a boji proti ní a k provádění mezinárodních závazků a norem, zejména pokud jde o kriminalizaci korupce v souladu s UNCAC.

Úmluva UNCAC vyžaduje, aby smluvní strany úmluvy přijaly legislativní a jiná opatření, která by stanovila úplatkářství, zpronevěru a praní peněz jako trestné činy, a aby zvážily přijetí legislativních a jiných opatření, která by stanovila některé další činy jako trestné činy (zneužití funkce, nepřímé úplatkářství a v souladu s jejich ústavou a základními zásadami jejich právního systému také nezákonné obohacování). V souladu se závazky obsaženými v politickém prohlášení přijatém na zvláštním zasedání Valného shromáždění OSN zaměřeném na boj proti korupci v roce 2021 by Evropská unie měla v co největší možné míře přesáhnout rámec minimálních požadavků a přijmout další opatření pro předcházení korupci a boj proti ní.

[30] Evropská komise, Gaglio, I., Guzzon, J., Bartz, K., et al., *Strengthening the fight against corruption. Assessing the EU legislative and policy framework: final report for acceptance* (Posilování boje proti korupci. Posouzení legislativního a politického rámce EU: závěrečná zpráva k přijetí), Úřad pro publikace, 2023.

Návrh vymezuje rozsah trestných činů korupce tak, aby zahrnoval veškerou příslušnou trestnou činnost, přičemž se omezuje pouze na to, co je nezbytné a přiměřené. Návrh posiluje stávající mezinárodní závazky tam, kde je potřeba, aby se zlepšila přeshraniční spolupráce a aby se pachatelům trestné činnosti zamezilo ve využívání rozdílů mezi vnitrostátními právními předpisy v jejich prospěch.

Dopad navrhovaných opatření na členské státy, pokud jde o nezbytné zdroje a potřebu přizpůsobit vnitrostátní rámec, je vyvážen přínosy, které přináší zvýšená schopnost členských států bojovat proti korupci prostřednictvím trestního práva, a to i díky lepší přeshraniční spolupráci mezi příslušnými orgány v případech přeshraniční korupce. Sbližování opatření týkajících se prevence a používání vyšetřovacích nástrojů je stanoveno pouze v rozsahu nezbytném pro účinné fungování navrhovaného trestněprávního rámce.

- **Volba nástroje**

V souladu s článkem 83 a čl. 82 odst. 1 SFEU lze stanovit minimální pravidla týkající se vymezení trestných činů a sankcí v oblasti závažné trestné činnosti s přeshraničním rozměrem, včetně korupce, pouze formou směrnice Evropského parlamentu a Rady přijaté řádným legislativním postupem.

3. VÝSLEDKY HODNOCENÍ *EX POST*, KONZULTACÍ SE ZÚČASTNĚNÝMI STRANAMI A POSOUZENÍ DOPADŮ

- **Hodnocení *ex post* / kontroly účelnosti platných právních předpisů**

Úmluva o boji proti korupci úředních osob z roku 1997, která se týká úplatkářství ve veřejném sektoru, a rámcové rozhodnutí 2003/568/SVV, které se týká úplatkářství v soukromém sektoru, nebyly předmětem hodnocení *ex post*.

Komise dosud přijala dvě zprávy o provádění směrnice (EU) 2017/1371. První takovou zprávu přijala dne 6. září 2021[31] a v ní uvádí, že všechny členské státy, pro které je směrnice závazná, provedly její hlavní ustanovení, avšak pokud jde o některá další ustanovení, je třeba provedení směrnice ještě zlepšit. Zpráva konstatuje, že některé prvky definice „úřední osoby“ nebyly provedeny ve vnitrostátních právních předpisech přibližně poloviny členských států. Podle zprávy je v některých členských státech při definici aktivní i pasivní korupce vyžadováno další hledisko – „porušení povinností“. Toto další hledisko významně zužuje rozsah definic korupce uvedených ve směrnici.

Pokud jde o „pasivní korupci“, Komise zjistila, že v malém počtu členských států není do vnitrostátních právních předpisů zahrnut aspekt týkající se zdržení se jednání ze strany úředních osob „v souladu s jejich povinnostmi“. Pokud jde o „aktivní korupci“, zpráva uvádí, že některé aspekty definice stanovené směrnicí v některých členských státech chybí nebo nejsou provedeny správně. Pokud jde o zpronevěru, Komise zjistila, že některé členské státy provedly příslušné ustanovení v užším rozsahu nebo jej neprovedly vůbec. Zpráva rovněž uvádí, že pokud jde o sankce, ve čtvrtině členských států nebyla ustanovení směrnice provedena správně. Pokud jde o promlčecí doby, Komise zjistila, že v několika členských státech je promlčecí doba pro výkon rozhodnutí kratší, než stanoví směrnice[32].

[31] Zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě o provádění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie, Brusel, COM(2021) 536 final ze dne 6. září 2021.

[32] Komise dosud zahájila řízení o nesplnění povinnosti proti sedmnácti členským státům, které směrnici provedly nesprávně.

V září 2022 přijala Komise druhou zprávu o provádění směrnice (EU) 2017/1371[33]. Zpráva se zaměřila na tři konkrétní otázky: i) přiměřenost prahové hodnoty stanovené směrnicí, pokud jde o podvody související s DPH (10 milionů EUR celkové škody); ii) účinnost ustanovení o promlčecích dobách a iii) zda směrnice účinně řeší případy podvodu při zadávání veřejných zakázek. V souladu s čl. 18 odst. 3 směrnice (EU) 2017/1371 vycházela zpráva především z informací, které Komisi poskytly členské státy, včetně ročních statistik o trestných činech uvedených ve směrnici.

- **Konzultace se zúčastněnými stranami**

V letech 2022 a 2023 Komise konzultovala členské státy ohledně jejich stávajících předpisů na vnitrostátní úrovni týkajících se kriminalizace korupce a boje proti ní, a to prostřednictvím dvou dotazníků, jak je popsáno v tomto oddíle níže.

Náměty na návrh směrnice a odpovědi na dotazníky byly projednány na dvou seminářích zaměřených na sdílení zkušeností s bojem proti korupci. Tyto semináře se konaly 14. prosince 2022 a 14. března 2023 za účasti odborníků z členských států, včetně zástupců ministerstev vnitra, ministerstev spravedlnosti, protikorupčních agentur, policie a státních zastupitelství. Komise rovněž konzultovala agentury a subjekty Unie odpovědné za podporu policejní a justiční spolupráce mezi členskými státy, včetně Agentury Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust) a Agentury Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol), jakož i Úřadu evropského veřejného žalobce (EPPO) a vnitrostátních orgánů odpovědných za předcházení korupci a její potlačování.

Komise konzultovala mezinárodní organizace, včetně UNODC, OECD a GRECO, od nichž obdržela podněty. Své příspěvky poskytly také akademické kruhy a občanská společnost, včetně Transparency International a koalice UNCAC. Na plenárním zasedání místních výzkumných zpravodajů pro korupci[34] konaném 13. března 2023 se projednávala různá témata související s návrhem.

Tento návrh byl rovněž projednán na zasedáních sítě kontaktních míst pro otázky právního státu dne 27. ledna 2023, odborné skupiny pro režimy občanství pro investory a režimy pobytu pro investory dne 1. března 2023, platformy finančních zpravodajských jednotek EU dne 15. března 2023 a odborné skupiny Komise pro politiku EU v oblasti trestního práva dne 27. března 2023.

Členské státy i zúčastněné strany celkově zdůraznily potřebu harmonizace trestných činů korupce a sankcí, aby bylo možné proti korupci v celé EU bojovat komplexně a účinně. Zúčastněné strany uvedly, že často docházelo k případům, kdy rozdílné definice bránily účinné přeshraniční spolupráci při stíhání trestných činů korupce. Sbližování příslušných definic trestných činů korupce by mělo zlepšit přeshraniční výměnu informací a spolupráci mezi donucovacími orgány. Sjednocení výše sankcí ukládaných za trestné činy korupce by rovněž zvýšilo účinnost donucovacích a odrazujících opatření v celé EU. Řada členských států uvedla, že mechanické provedení trestného činu nezákonného obohacování, jak je definován v UNCAC, by bylo v rozporu s presumpcí neviny a ústavními tradicemi členských států. Velká část zúčastněných stran navrhla, aby se návrh týkal také předcházení korupci,

[33] Druhá zpráva o provádění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie, Brusel, COM(2022) 466 final ze dne 16. září 2022.

[34] Místní výzkumní zpravodajové pro korupci jsou síť zástupců občanské společnosti a akademických odborníků z jednotlivých členských států, kteří se zabývají bojem proti korupci a působí v každém členském státě. Síť je řízena a financována Evropskou komisí na základě smlouvy HOME/2017/ISFP/CORR/0050 – Poradenství, technická pomoc a podpora v oblasti boje proti korupci.

zahrnoval další sankce, jako je nezpůsobilost kandidovat nebo zastávat veřejnou funkci či se ucházet o veřejné prostředky, a odrážel význam specializovaných protikorupčních subjektů s dostatečnou nezávislostí, odbornou přípravou a zdroji.

V období od 20. ledna 2023 do 17. února 2023 byla zveřejněna výzva k předložení informací, ke které bylo obdrženo celkem 361 příspěvků[35]. Odpovědi potvrdily zásadní význam boje proti korupci a potřebu řešit korupci v EU na mnoha úrovních, včetně v orgánech EU. Ačkoli převážná většina odpovědí volala po dalších opatřeních, některé z nich také zdůrazňovaly potřebu zajistit řádné provádění stávajícího mezinárodního rámce a pečlivě zvážit nové právní nebo právně nevynutitelné iniciativy. Několik příspěvků zdůraznilo, že mezi korupcí a organizovanou trestnou činností existuje úzká souvislost. Pokud jde o posílení stávajícího rámce, většina respondentů se shodla na tom, že je třeba řešit legislativní mezery a že prostřednictvím odpovídajících sankcí by měla být kriminalizována i trestná jednání přesahující současný mezinárodní právní rámec. Podle některých respondentů je k účinnému řešení složitých případů korupce třeba, aby donucovací orgány měly k dispozici odpovídající kapacity, pokud jde o zdroje, odbornou přípravu, speciální vyšetřovací techniky a specializované vybavení. Několik respondentů vyzvalo k tomu, aby byl za pomoci občanské společnosti vytvořen nástroj pro monitorování a ověřování.

- **Sběr a využití výsledků odborných konzultací**

V souladu se závazkem přijatým v rámci Strategie EU pro boj proti organizované trestné činnosti na období 2021–2025 zadala Evropská komise studii, jejímž cílem bylo přezkoumat právní předpisy EU v oblasti boje proti korupci. Studie *Strengthening the fight against corruption: assessing the EU legislative and policy framework* (Posilování boje proti korupci: posouzení legislativního a politického rámce EU), kterou provedlo konsorcium společností EY a RAND Corporation, byla zveřejněna 3. ledna 2023[36]. Analyzovala nedostatky právního rámce EU v oblasti předcházení korupci a jejího potlačování a poskytla doporučení pro možná opatření EU k odstranění těchto nedostatků, přičemž posoudila a porovnala dopady těchto opatření.

Studie dospěla k závěru, že největší dopad na boj proti korupci by mělo užší sladění právních předpisů členských států EU, doprovázené podpůrnými měkkými opatřeními. Studie konkrétně vyzvala ke stanovení minimálních společných pravidel pro definici trestných činů korupce a souvisejících trestů, jakož i společných pravidel pro zlepšení vyšetřování a stíhání trestných činů korupce ve všech členských státech (např. posílení oznamování, harmonizace přístupů k imunitě a promlčení, jakož i k osobám, které korupci umožňují). Tyto závěry byly v tomto návrhu směrnice zohledněny. Studie dále vyzvala k přijetí opatření zaměřených na zajištění účinného předcházení korupci, včetně komplexního shromažďování údajů o korupci a zřízení specializovaných protikorupčních orgánů na úrovni EU i na vnitrostátní úrovni.

Komise vzala v úvahu i další údaje, například průzkumy Eurobarometr o korupci z roku 2022. Vycházela rovněž z příslušných dokumentů UNODC, OECD, skupiny GRECO a Výzkumné služby Evropského parlamentu.

Jak bylo uvedeno výše, Komise zaslala členským státům dotazník, aby zjistila, jaké údaje o trestných činech úplatkářství jsou k dispozici. Většina členských států shromažďuje údaje o

[35] Výzva k předložení informací a příspěvky: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13674-Boj-proti-korupci-v-EU-aktualizovana-pravidla_cs

[36] Evropská komise, Gaglio, I., Guzzon, J., Bartz, K., et al., *Strengthening the fight against corruption. Assessing the EU legislative and policy framework: final report for acceptance* (Posilování boje proti korupci. Posouzení legislativního a politického rámce EU: závěrečná zpráva k přijetí), Úřad pro publikace, 2023.

případech úplatkářství, avšak ne všechny členské státy, které odpověděly, zřejmě shromažďují údaje o odsouzení právnických osob, počtu nevyřízených případů a případech vyřešených jiným způsobem než odsouzením nebo zproštěním viny. Tato skutečnost naznačuje, že harmonizovanější shromažďování údajů o případech korupce by mohlo pomoci identifikovat a analyzovat trendy v celé EU.

Komise rovněž požádala členské státy, aby poskytly informace o svých specializovaných subjektech zabývajících se předcházením korupci, včetně subjektů, které mají určité represivní pravomoci (např. ukládání pokut). Většina členských států uvedla jeden nebo několik subjektů, které mají v oblasti předcházení korupci určitou úlohu. V mnoha členských státech je takových subjektů s vlastními pravomocemi vícero, nicméně některé členské státy disponují jediným subjektem s rozsáhlejšími pravomocemi. Osm členských států uvedlo, že nemají specializovaný preventivní subjekt, ale mají subjekty, které se kromě svých ostatních úkolů zabývají také prevencí.

Komise rovněž požádala členské státy, aby poskytly informace o pravomocích svých specializovaných subjektů zabývajících se předcházením korupci. Toto mapování odhaluje velké rozdíly v úkolech a pravomocích těchto subjektů, které sahají od pravomocí souvisejících s dohledem nad majetkovými přiznáními a prohlášeními o zájmech nebo dary až po prosazování regulace lobbování a pravidel týkajících se „efektu otáčivých dveří“. Některé subjekty mají také pravomoci k vymáhání práva, například udělování pokut.

Členské státy byly rovněž dotázány na své subjekty specializované na potlačování korupce. Zatímco některé formy korupce mohou ve všech členských státech vyšetřovat a stíhat běžné policejní orgány a orgány státního zastupitelství, téměř všechny členské státy mají rovněž zřízenou určitou formu specializované policie, která vyšetřuje konkrétní případy korupce, například pokud jsou závažnější, složitější nebo se týkají určité kategorie podezřelých. Pokud jde o stíhání korupce, většina členských států má specializované státní zástupce, kteří se těmito případy korupce zabývají.

Druhý dotazník, pro který byly shromážděny podklady v období od 9. ledna do 8. února 2023, se zaměřil na informace o trestných činech korupce, aby Komise získala informace a vodítka v souvislosti s tímto návrhem. Členské státy byly vyzvány, aby se podělily o svá vnitrostátní právní ustanovení týkající se těchto trestných činů, jak jsou definovány v UNCAC, o maximální délku trestu odnětí svobody spojeného s těmito trestnými činy a o zavedené promlčecí doby. Trestnými činy korupce, ohledně nichž byly požadovány informace, byly úplatkářství ve veřejném a soukromém sektoru, zpronevěra ze strany úřední osoby nebo v soukromém sektoru, nepřímé úplatkářství, zneužití funkce, nezákonné obohacení a maření spravedlnosti. Na dotazník odpověděly všechny členské státy kromě Bulharska a Dánska. Výsledky tohoto dotazníku jsou shrnuty níže.

Obrázek 1: Kriminalizace trestných činů korupce v členských státech

TRESTNÉ ČINY	POČET ČLENSKÝCH STÁTŮ, V NICHŽ JE TRESTNÝ ČIN UPRAVEN VNITROSTÁTNÍM PRÁVEM	POČET ČLENSKÝCH STÁTŮ, V NICHŽ TRESTNÝ ČIN NENÍ UPRAVEN VNITROSTÁTNÍM PRÁVEM
Úplatkářství ve veřejném sektoru	25	0
Úplatkářství v soukromém sektoru	25	0

Zpronevěra, zneužití a jiné neoprávněné použití majetku úřední osobou	25	0
Zpronevěra v soukromém sektoru	25	0
Nepřímé úplatkářství	23	2
Zneužití funkce	25	0
Nezákonné obohacování	8	17
Maření spravedlnosti	25	0

Z analýzy údajů poskytnutých členskými státy vyplývá, že členské státy mají ve svých vnitrostátních právních předpisech trestné činy úplatkářství ve veřejném a soukromém sektoru, zpronevěry, zneužití, maření spravedlnosti[37] a zneužití funkce. Nicméně definice mají mnoho variant, zejména pokud jde o zpronevěru nebo zneužití funkce. Rozhodně nelze dospět k závěru, že členské státy pokrývají celý rozsah korupčních trestných činů, jak jsou definovány v UNCAC[38]. Mnoho členských států uvádí, že nepřímé úplatkářství je v jejich vnitrostátních právních předpisech trestným činem, ale některé definice se od příslušného ustanovení UNCAC značně liší a někdy je tento trestný čin pokryt pouze částečně. Problematika nezákonného obohacování zůstává nadále pokryta pouze v malé míře, přičemž osm členských států uvedlo, že je v nějaké formě pokryta ve vnitrostátních právních předpisech, zatímco řada dalších uvedla, že tyto aspekty jsou pokryty v jejich právních předpisech týkajících se praní peněz nebo konfiskace majetku. Rozdíly v definici trestných činů a nedostatečná kriminalizace některých korupčních jednání způsobují problémy v přeshraničních případech a vedou ke kritice ze strany některých kontrolních orgánů ohledně toho, jak členské státy provádějí mezinárodní nástroje.

Obrázek 2: Sankce odnětí svobody za trestné činy korupce v členských státech

Délka trestu odnětí svobody v členských státech	EU – rozsah v letech (na základě obdržených příspěvků)	EU – průměr v letech (na základě obdržených příspěvků)	Medián v letech
Úplatkářství ve veřejném sektoru	0,25–15	6,94–9,59	6–10
Úplatkářství v soukromém sektoru	0,25–12	5,74–6,43	5–6
Zpronevěra, zneužití a jiné neoprávněné použití majetku úřední osobou	0,25–15	6,15–8,34	6–10
Zpronevěra v soukromém sektoru	0,25–20	5,57–8,08	5–8
Nepřímé úplatkářství	0,25–10	4,87–5,53	5
Zneužití funkce	1–20	5,92–6,56	4–5
Nezákonné obohacování	0,5–15	5,38–7,19	3,5–6
Maření spravedlnosti	jeden rok až doživotí	5,58–8,67	4,5–6

[37] Členské státy obvykle kriminalizují tuto trestnou činnost jako obecný trestný čin a na rozdíl od UNCAC ji neomezují pouze na korupční jednání.

[38] U většiny členských států jsou k dispozici zprávy o přezkumu provádění UNCAC, které však nejsou příliš aktuální.

Při stanovování minimální výše nejvyššího trestu za trestné činy v tomto návrhu vzala Komise v úvahu povahu trestných činů, výši trestů stanovených v členských státech (viz obrázek 2) a výši trestů stanovenou jinými nástroji EU v oblasti trestního práva hmotného. Sankce navrhované v této směrnici nepřesahují průměrnou výši maximálních sankcí za tyto trestné činy v členských státech. Například průměrný trest za úplatkářství ve veřejném sektoru se pohybuje v rozmezí 7 až 9,5 let, zatímco za úplatkářství v soukromém sektoru je to přibližně 5,5 až 6 let. Zároveň existují značné rozdíly v právních předpisech jednotlivých členských států. Například maximální tresty za trestný čin zpronevěry se pohybují v rozmezí od 3 měsíců ve Španělsku po 15 let v Řecku[39]. Stanovení minimální výše nejvyššího trestu na úrovni EU proto usnadní přeshraniční policejní a soudní spolupráci a zvýší odrazující účinek.

Obrázek 3: Promlčení korupčních trestných činů v členských státech

Promlčecí doby v členských státech	EU – rozsah v letech (na základě obdržených příspěvků)	EU – průměr v letech (na základě obdržených příspěvků)	Medián v letech
Úplatkářství ve veřejném sektoru	3–25	10,76–14,28	10–12
Úplatkářství v soukromém sektoru	3–25	10,26–11,70	10
Zpronevěra, zneužití a jiné neoprávněné použití majetku úřední osobou	3–25	10,50–13,20	10–12
Zpronevěra v soukromém sektoru	3–25	9,42–12,19	10
Nepřímé úplatkářství	2–25	9,00–10,82	8–10
Zneužití funkce	5–25	10,48–11,63	9–10
Nezákonné obohacování	5–20	10,13–11,38	10–11
Maření spravedlnosti	3–25	9,25–12,70	10

Komise ve svém současném návrhu vycházela z odpovědí členských států týkajících se promlčecích dob u trestných činů korupce ve vnitrostátních právních předpisech. V případě úplatkářství ve veřejném sektoru se průměrná doba pohybuje mezi 11 a 14 lety, zatímco v případě úplatkářství v soukromém sektoru se průměrná doba pohybuje mezi 10 a 11,5 lety. Zároveň existují značné rozdíly v právních předpisech jednotlivých členských států: minimální a maximální promlčecí doby se v případě úplatkářství ve veřejném a soukromém sektoru pohybují v rozmezí od 3 let v členských státech, jako je Česko nebo Litva, až po 25 let v Polsku.

Ve výročních zprávách o právním státu se uvádí, že vyšetřování a trestnímu stíhání případů korupce mohou vážně bránit operační nedostatky, které také snižují účinnost boje proti korupci. Příkladem mohou být příliš těžkopádná nebo nejasná ustanovení o zrušení imunit a krátké promlčecí lhůty, které mohou bránit dokončení složitých případů, zejména v kombinaci s dalšími faktory, které přispívají ke zdlouhavému řízení. Tyto překážky mohou být obzvláště škodlivé v případě korupce na vysoké úrovni a složitých případů korupce a mohou vytvářet riziko beztrestnosti, čímž zbavují protikorupční úsilí jeho odstrašujících účinků.

[39] U tohoto trestného činu se průměrná horní hranice trestní sazby pohybuje mezi 5 a 7,5 roku.

- **Posouzení dopadů**

Vzhledem k tomu, že tento návrh směrnice zahrnuje především mezinárodní závazky a normy a ponechává jen malý prostor pro alternativní způsoby jednání, výjimečně se předkládá bez doprovodného posouzení dopadů. Není navíc pravděpodobné, že tato iniciativa bude mít významné ekonomické, environmentální či sociální dopady a náklady anebo dopady mající za následek značné výdaje. Zároveň by měla být přínosem pro hospodářství a společnost jako celek.

Tento návrh nicméně vychází z důkazů shromážděných na základě externích studií a posouzení popsaných v předcházející části a z různých konzultací se zúčastněnými stranami.

Na základě dostupných důkazů byly zváženy různé přístupy:

1. nelegislativní opatření na úrovni EU nebo na vnitrostátní úrovni, včetně pokynů, výměny osvědčených postupů, odborné přípravy a vypracování srovnávacích tabulek pro trestné činy související s korupcí;
2. návrh na provedení ustanovení UNCAC;
3. návrh provádějící ustanovení UNCAC, který zároveň v některých aspektech přesahuje rámec mezinárodních závazků, a to zavedením minimálních úrovní pro horní hranici sankcí, aby se usnadnilo stíhání a zvýšilo povědomí o etice a bezúhonnosti mezi úředními osobami;
4. návrh definující různé podmínky a prvky všech možných trestných činů korupce a požadavky na preventivní opatření, jako jsou pravidla týkající se lobbování a střetu zájmů.

Na základě shromážděných důkazů a předchozích posouzení popsaných výše se Komise rozhodla pro přístup (výše uvedená možnost č. 3), který navrhuje harmonizaci v souladu s ustanoveními UNCAC, přičemž zaujímá ambicióznější přístup a přesahuje mezinárodní závazky v těch oblastech, kde má opatření prokazatelný přínos z hlediska přeshraniční spolupráce, a to při respektování vnitrostátních tradic a judikatury a zajištění souladu s právem EU.

Očekává se, že tento legislativní návrh pozitivně přispěje k předcházení korupci, jejímu odhalování a k reakci na ni, zejména sblížením definic trestných činů a sladěním trestních sankcí. Dále se očekává, že přijetí opatření k předcházení korupci, stíhání pachatelů a omezení trestné činnosti korupce sníží hospodářské a sociální náklady a bude mít pozitivní dopad na hospodářství. Stanovením odrazujících sankcí pro pachatele by se pravděpodobně zvýšila celková úroveň bezpečnosti a narušila činnost organizovaných zločineckých skupin. Větší harmonizace v této oblasti by EU v zásadě umožnila dále se přizpůsobit mezinárodním normám v oblasti korupce a snížit administrativní zátěž v případě přeshraniční spolupráce mezi donucovacími a soudními orgány.

- **Účelnost právních předpisů a zjednodušení**

Návrh poprvé na úrovni EU spojuje korupci ve veřejném a soukromém sektoru v jediném právním aktu. Cílem návrhu je zavést mezinárodní závazky a normy do právních předpisů EU a aktualizovat právní rámec tak, aby dokázal patřičně reagovat na přeshraniční formu korupce. To pomůže členským státům při provádění a uplatňování příslušných ustanovení.

- **Základní práva**

Unie byla založena na hodnotách zakotvených v článku 2 Smlouvy o Evropské unii (SEU) a uznává práva, svobody a zásady stanovené v Listině základních práv v souladu s čl. 6 odst. 1 SEU. Korupce oslabuje demokratické instituce a hodnoty EU, včetně ochrany základních práv. Tím, že tento návrh bojuje proti korupci, pozitivně přispívá k ochraně základních práv, jako je právo na spravedlivý proces a svoboda projevu.

Boj proti korupci a ochrana základních práv jsou cíle, které se vzájemně doplňují, aniž by si odporovaly. Zavedení, provádění a uplatňování kriminalizace musí probíhat při plném dodržování základních práv. Každé omezení výkonu základních práv a svobod musí být v souladu s podmínkami stanovenými v čl. 52 odst. 1 Listiny základních práv, konkrétně musí být v souladu se zásadou proporcionality, pokud jde o legitimní cíl objektivně naplňovat cíle obecného zájmu, které uznává Unie, nebo potřebu ochrany práv a svobod druhého, být stanoveno zákonem a respektovat podstatu těchto práv a svobod.

V tomto ohledu je třeba zohlednit řadu základních práv a svobod zakotvených v Listině základních práv. Mezi práva, která jsou v souvislosti s navrhovanými opatřeními obzvláště důležitá, patří mimo jiné právo na svobodu a bezpečnost, ochrana osobních údajů, svoboda volby povolání a právo na výkon práce, svoboda podnikání, právo na vlastnictví, právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces, jakož i zásada, že osoba nemůže být souzena nebo potrestána dvakrát za stejný trestný čin („*ne bis in idem*“).

Veškerá opatření přijatá Unií a jejími členskými státy týkající se kriminalizace korupce podle této směrnice a určení trestních sankcí a sankcí jiné než trestní povahy za korupci se musí řídit zásadou zákonnosti a přiměřenosti trestných činů a trestů, presumpce neviny a práva na obhajobu, a měla by zabraňovat jakékoliv formě svévole.

Tento návrh respektuje zásadu, že trestné činy a tresty musí být stanoveny zákonem a musí být přiměřené. Základní práva obecně a zásada proporcionality jsou respektovány tím, že se skutkové podstaty trestných činů omezují na to, co je nezbytně nutné, aby bylo možné účinně stíhat činy, které představují zvláštní hrozbu pro stabilitu a bezpečnost společnosti. Návrh rovněž zohledňuje zásadu proporcionality tím, že stanoví povinnosti týkající se přitěžujících a polehčujících okolností.

Směrnice zavádí minimální pravidla pro stanovení výše sankcí v souladu se zásadou proporcionality (viz zejména čl. 11 odst. 1 a čl. 13 odst. 1 směrnice) s přihlédnutím k povaze trestného činu. Při odsouzení osoby za trestný čin uvedený ve směrnici je navíc třeba přihlédnout k uloženým správním sankcím (13. bod odůvodnění). Směrnice rovněž zdůrazňuje, že v zájmu zajištění účinného a transparentního vyšetřování a stíhání trestných činů korupce by členské státy měly zavést postupy pro pozastavení výkonu funkce úřední osoby obviněné z trestného činu uvedeného v této směrnici nebo pro její dočasné přeložení na jinou pozici. V takových případech by měly mít na paměti zásadu presumpce neviny a nutnost respektovat právo na účinnou právní ochranu (19. bod odůvodnění).

Použití vyšetřovacích nástrojů, které má směrnice zajistit, musí respektovat základní práva, jako je právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces (článek 47) a presumpce neviny a právo na obhajobu (článek 48). Používání těchto nástrojů v souladu s vnitrostátním právem by mělo být cílené a mělo by zohledňovat zásadu proporcionality a povahu a závažnost vyšetřovaných trestných činů a dodržovat právo na ochranu osobních údajů. Kromě toho musí členské státy při uplatňování směrnice dodržovat své povinnosti vyplývající z práva Unie, pokud jde o procesní práva podezřelých nebo obviněných osob v trestním řízení.

Údaje shromažďované členskými státy pro účely této směrnice jsou statistické a nezahrnují žádné osobní údaje; povinností členských států shromažďovat a zveřejňovat údaje proto není dotčen článek 8 Listiny základních práv („ochrana osobních údajů“).

4. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Tento návrh nemá pro Unii žádné bezprostřední rozpočtové důsledky.

5. OSTATNÍ PRVKY

- **Plány provádění a způsoby monitorování, hodnocení a podávání zpráv**

Provádění směrnice bude sledovat Komise na základě informací poskytnutých členskými státy o opatřeních přijatých k uvedení právních a správních předpisů nezbytných pro dosažení souladu se směrnicí v účinnost. Dva roky po uplynutí lhůty pro provedení této směrnice předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu, v níž posoudí, do jaké míry členské státy přijaly opatření nezbytná k dosažení souladu s touto směrnicí.

Čtyři roky po uplynutí lhůty pro provedení této směrnice předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu, v níž posoudí přidanou hodnotu této směrnice, pokud jde o boj proti korupci, včetně dopadu na základní práva a svobody. Na základě uvedeného posouzení Komise v případě potřeby rozhodne o vhodných následných opatřeních.

- **Informativní dokumenty**

Má se za to, že nejsou nutné žádné informativní dokumenty týkající se provedení.

- **Podrobné vysvětlení konkrétních ustanovení návrhu**

Článek 1: Předmět a oblast působnosti – toto ustanovení vymezuje účel a rozsah působnosti návrhu směrnice, zejména stanoví minimální pravidla týkající se vymezení trestných činů a sankcí v oblasti korupce, jakož i opatření pro lepší předcházení korupci a boj proti ní.

Článek 2: Definice – toto ustanovení stanoví definici pojmů „majetek“ (v souvislosti s trestnými činy korupce v článcích 7–13) v souladu s právem EU[40] a „právnické osoby“ (v souvislosti s povinností zavést odpovědnost právnických osob v článku 16). Pojem „úřední osoba“ vychází z definic uvedených v úmluvě z roku 1997 a ve směrnici (EU) 2017/1371, přičemž výslovně uvádí, že se vztahuje i na osoby pracující ve třetích zemích, v mezinárodních organizacích, včetně orgánů Evropské unie, a u vnitrostátních a mezinárodních soudů. Tato směrnice používá jednotnou definici pojmu „úřední osoba“, která je použitelná na veškeré trestné činy korupce v ní uvedené. Pojem „vysoký úředník“ je definován v souvislosti s přitěžujícími okolnostmi (články 18 a 28), preventivními opatřeními (článek 23) a shromažďováním údajů (článek 25).

Článek 3: Předcházení korupci – cílem tohoto ustanovení je zdůraznit potřebu řešit boj proti korupci z preventivního hlediska. Zaměřuje se na činnosti ke zvyšování povědomí o boji proti korupci prostřednictvím vzdělávacích a výzkumných programů, do nichž se zapojí občanská společnost a nevládní organizace. K řádnému zavedení takového systému prevence je

[40] Ustanovení čl. 2 odst. 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1673 ze dne 23. října 2018 o boji vedeném trestněprávní cestou proti praní peněz (Úř. věst. L 284, 12.11.2018, s. 22) a čl. 3 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES (Úř. věst. L 141, 5.6.2015, s. 85).

zapotřebí odpovídajícího procesu posouzení rizik, aby bylo možné určit nedostatky a odvětví nejvíce ohrožená korupcí a zabývat se jimi. Jak je uvedeno ve sdělení připojeném k tomuto návrhu, Komise s pomocí sítě EU proti korupci a v úzké konzultaci s členskými státy do roku 2024 zmapuje společné vysoce rizikové oblasti. Výsledky budou sloužit členským státům jako podklad pro vnitrostátní posouzení rizik, které tento návrh vyžaduje.

Článek 4: Specializované subjekty – toto ustanovení vyžaduje, aby členské státy ve svých vnitrostátních právních řádech zřídily nebo měly zřízeny subjekty zaměřené na předcházení korupci a její potlačování. Tyto subjekty musí být nezávislé, musí mít dostatečné lidské, finanční, technické a technologické zdroje a musí mít pravomoci nezbytné pro výkon svých úkolů. Musí být známé veřejnosti a vykonávat své funkce transparentně, čestně a odpovědně.

Článek 5: Zdroje – cílem tohoto ustanovení je zajistit, aby orgány členských států odpovědné za odhalování, vyšetřování, stíhání trestných činů nebo rozhodování o nich podle této směrnice měly neustále k dispozici odpovídající lidské, finanční, technické a technologické zdroje nezbytné pro účinné plnění svých povinností.

Článek 6: Odborná příprava – toto ustanovení ukládá členským státům povinnost poskytovat příslušným orgánům a jejich zaměstnancům specializovanou odbornou přípravu v oblasti boje proti korupci a zajistit pro ni odpovídající zdroje. Obsahuje také povinnosti týkající se příslušného školení úředních osob.

Články 7 a 8: Úplatkářství – tato ustanovení definují úplatkářství ve veřejném a soukromém sektoru a stanoví, že takové jednání je trestné, pokud je spácháno úmyslně. Definice trestných činů zahrnuje jak aktivní, tak pasivní úplatkářství.

Článek 9: Zpronevěra – toto ustanovení definuje zpronevěru ve veřejném a soukromém sektoru a stanoví, že takové jednání je trestné, pokud je spácháno úmyslně.

Článek 10: Nepřímé úplatkářství – toto ustanovení definuje nepřímé úplatkářství a stanoví, že takové jednání je trestné, pokud je spácháno úmyslně. Ustanovení také upřesňuje, že nepřímé úplatkářství je trestné bez ohledu na to, zda je vliv vykonáván nebo zda jeho domnělé uplatňování přináší konkrétní výsledky.

Článek 11: Zneužití funkce – toto ustanovení definuje zneužití funkce ve veřejném a soukromém sektoru a stanoví, že jednání nebo nečinnost jsou trestné, pokud jsou spáchány úmyslně.

Článek 12: Maření spravedlnosti – toto ustanovení definuje maření spravedlnosti a stanoví, že takové jednání je trestné, pokud je spácháno úmyslně a v rámci řízení týkajícího se trestného činu, jak je definován v této směrnici.

Článek 13: Obohacení z trestných činů korupce – směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1673 ze dne 23. října 2018 o boji vedeném trestněprávní cestou proti praní peněz[41] zavádí základní pravidla pro kriminalizaci praní peněz a stanoví, že korupce by měla být považována za predikativní trestný čin praní peněz. Uvedená směrnice však neukládá členským státům povinnost kriminalizovat nabytí, držení nebo užívání majetku pocházejícího z korupce, pokud se osoba podílela na trestném činu, z něhož byl majetek získán (jedná se o tzv. „samopraní“). Tento návrh směrnice takový cílený požadavek zavádí, a vytváří tak

[41] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1673 ze dne 23. října 2018 o boji vedeném trestněprávní cestou proti praní peněz (Úř. věst. L 284, 12.11.2018).

trestný čin „obohacení z trestného činu korupce“. U tohoto trestného činu by obžaloba musela prokázat pouze souvislost mezi majetkem a zapojením do korupce, stejně jako by musela prokázat korupci jako predikativní trestný čin pro účely praní peněz.

Článek 14: Návod, pomoc a pokus – jedná se o ustanovení, které je použitelné na všechny výše zmíněné trestné činy a které vyžaduje, aby členské státy kriminalizovaly formy návodu, pomoci a pokusu většiny uvedených trestných činů.

Pomoc při korupčním trestném činu může zahrnovat širokou škálu činností, které sahají od usnadňování nebo poskytování poradenství až po poskytování podpůrných služeb pro páchání těchto činů. Kromě toho je pro zajištění účinného odrazujícího účinku nezbytné kriminalizovat návod k trestnému činu a stanovit trestnost navádění jiných osob k páchání trestných činů uvedených v navrhované směrnici. Vzhledem k tomu, že definice některých trestných činů korupce, jako je například úplatkářství, zahrnuje jednání, která lze kvalifikovat jako přípravná a kde nemusí pachatel reálně nabýt prospěchu, nevyžaduje tato směrnice, aby členské státy pokusy těchto činů kriminalizovaly.

Článek 15: Tresty a opatření pro fyzické osoby – toto ustanovení je použitelné na všechny trestné činy a vyžaduje, aby členské státy uplatňovaly účinné, přiměřené a odrazující tresty.

Toto ustanovení rovněž zavádí minimální výši nejvyššího trestu. Rámcové rozhodnutí 2003/568/SVV již stanoví pro případy úplatkářství v soukromém sektoru minimální hranici nejvyššího trestu v trvání jednoho roku až tří let. Úmluva o boji proti korupci z roku 1997 vyžaduje za podplácení úředních osob, alespoň v závažných případech, tresty odnětí svobody, pro které je možné vydání.

Tento návrh stanoví minimální nejvyšší trestní sazbu v rozmezí čtyř až šesti let v závislosti na závažnosti trestného činu, což ve srovnání s výše uvedenými tresty na úrovni EU za úplatkářství představuje zvýšení. Jak bylo vysvětleno výše, Komise při přípravě tohoto právního předpisu analyzovala právní předpisy členských států.

Rámcové rozhodnutí 2003/568/SVV již stanoví možnost, že osobě odsouzené za korupci může být dočasně zakázáno vykonávat podnikatelskou činnost. Tato směrnice stanoví řadu dalších sankcí, které by příslušné orgány měly mít možnost uložit osobám odsouzeným za trestný čin korupce.

Článek 16: Odpovědnost právnických osob – jedná se o ustanovení, které je použitelné na všechny trestné činy uvedené v této směrnici a které vyžaduje, aby členské státy zajistily odpovědnost právnických osob a zároveň vyloučily, aby tato odpovědnost byla alternativou k odpovědnosti osob fyzických. Toto ustanovení je v souladu s článkem 10 Varšavské úmluvy.

Toto ustanovení vychází ze standardního vzorce, který lze nalézt v jiných právních nástrojích EU, a ukládá členským státům povinnost zajistit, aby právnické osoby bylo možné činit odpovědnými za trestné činy uvedené v této směrnici, které v jejich prospěch spáchala jakákoli osoba ve vedoucím postavení v rámci právnické osoby nebo jiné osoby pod jejich kontrolou nebo dohledem. Není nutné, aby tato odpovědnost byla výlučně trestní povahy.

Článek 17: Sankce ukládané právnickým osobám – toto ustanovení se vztahuje na sankce pro právnické osoby. Stanoví seznam sankcí a opatření, které nemusí být nutně trestní povahy, jako je dočasné nebo trvalé vyloučení z veřejných zakázek.

Článek 18: Přitěžující a polehčující okolnosti – toto ustanovení nejprve uvádí seznam okolností, které je nutno považovat za přitěžující okolnosti, aby soudci mohli zohlednit širší společenské

škody způsobené například organizovanými skupinami nebo osobami zastávajícími veřejně odpovědné funkce. Obsahuje také seznam okolností, které je třeba považovat za polehčující okolnosti, například případy, kdy pachatel poskytne informace nebo spolupracuje s orgány.

Článek 19: Imunita nebo výsady vůči vyšetřování a stíhání trestných činů korupce – toto ustanovení je použitelné na všechny výše zmíněné trestné činy a vyžaduje, aby členské státy přijaly opatření, která zajistí, že imunita nebo výsady vůči vyšetřování a stíhání, které jsou podle vnitrostátního práva uděleny v souvislosti s trestnými činy uvedenými v této směrnici, mohou být zrušeny cestou účinného a transparentního procesu předem stanoveného zákonem a ukončeného v přiměřené lhůtě.

Článek 20: Soudní příslušnost – toto ustanovení je použitelné na všechny trestné činy uvedené v této směrnici a vyžaduje, aby existovaly důvody příslušnosti soudních orgánů k zahájení vyšetřování, stíhání a postavení pachatelů trestných činů vymezených v této směrnici před soud.

Článek 21: Promlčecí doby pro trestné činy – tento článek obsahuje ustanovení o promlčecích dobách, aby příslušné orgány mohly po dostatečně dlouhou dobu vyšetřovat, stíhat a projednávat trestné činy, na které se vztahuje tento návrh, a vykonávat příslušné sankce. V závislosti na závažnosti trestného činu stanoví tento návrh minimální délku promlčecích dob v rozmezí osmi až patnácti let.

Článek 22: Ochrana osob, které oznamují trestné činy nebo jsou nápomocny při jejich vyšetřování – směrnice (EU) 2019/1937 stanoví pravidla a postupy na ochranu osob, které oznamují informace o porušení práva EU v klíčových oblastech politiky, jež získaly v souvislosti se svou prací. Oznamovatelé mohou příslušným orgánům poskytnout cenné informace, které jim umožní účinně předcházet korupci, odhalovat ji a stíhat. Pokud oznamovatelé oznamují trestné činy uvedené v této směrnici, vyžaduje toto ustanovení použití směrnice (EU) 2019/1937. Tento článek rovněž stanoví, že příslušné vnitrostátní orgány zajistí, aby osobám, které pomáhají při vyšetřování, byla v rámci trestního řízení poskytnuta nezbytná ochrana, podpora a pomoc.

Článek 23: Vyšetřovací nástroje – cílem tohoto ustanovení je zajistit, aby vyšetřovací nástroje, které jsou ve vnitrostátním právu stanoveny pro případy organizované trestné činnosti nebo jiné závažné trestné činnosti, mohly být použity i v případech praní peněz.

Článek 24: Spolupráce mezi orgány členských států, Komisí, Europolem, Eurojustem, Evropským úřadem pro boj proti podvodům a Úřadem evropského veřejného žalobce – toto ustanovení předpokládá spolupráci mezi orgány členských států, Europolem, Eurojustem, Úřadem evropského veřejného žalobce a Komisí v boji proti korupci. To zahrnuje poskytování technické a operativní pomoci ze strany Europolu, Eurojustu, Evropského úřadu pro boj proti podvodům, Úřadu evropského veřejného žalobce a Komise.

Článek 25: Podpora Komise členským státům a jejich příslušným orgánům – toto ustanovení stanoví způsoby, jakými bude Komise podporovat členské státy a příslušné orgány při plnění jejich povinností podle této směrnice. Jak bylo oznámeno v doprovodném sdělení, Komise zřídí síť EU proti korupci, která bude racionalizovat a podporovat stávající sítě a maximalizovat výměnu osvědčených postupů mezi vnitrostátními orgány a agenturami, občanskou společností a nezávislými odborníky.

Článek 26: Shromažďování údajů a statistiky – toto ustanovení vyžaduje, aby členské státy shromažďovaly statistické údaje za účelem sledování účinnosti svých systémů boje proti

korupci. Ustanovení uvádí neúplný výčet statistických údajů, které by měly členské státy shromažďovat, a ukládá jim povinnost tyto údaje každoročně zveřejňovat.

Článek 27: Nahrazení rámcového rozhodnutí Rady 2003/568/SVV a Úmluvy o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie – toto ustanovení nahrazuje ve vztahu k členským státům, které se účastní této směrnice, stávající ustanovení v oblasti kriminalizace korupce.

Článek 28: Změny směrnice (EU) 2017/1371 – tímto ustanovením se mění směrnice (EU) 2017/1371 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím finanční zájmy Unie. V důsledku toho jsou normy stanovené ve směrnici (EU) 2017/1371 pro boj proti korupci poškozující finanční zájmy Unie, zejména pokud jde o sankce vůči fyzickým a právnickým osobám, přitěžující a polehčující okolnosti a promlčecí lhůty, sladěny s normami stanovenými touto směrnicí.

Článek 29: Provedení – Komise předloží zprávu o provedení této směrnice do vnitrostátního práva 24 měsíců po uplynutí lhůty pro provedení, což je 18 měsíců po přijetí této směrnice.

Článek 30: Hodnocení a podávání zpráv – toto ustanovení stanoví, že počínaje uplynutím dvanácti měsíců od uplynutí lhůty pro provedení této směrnice budou členské státy každé dva roky podávat zprávy o tom, jak provádějí články 3 až 6, a že Komise rovněž přijme hodnotící zprávu.

2023/0135 (COD)

Návrh

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY

o boji proti korupci, kterou se nahrazuje rámcové rozhodnutí Rady 2003/568/SVV a Úmluva o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie a kterou se mění směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 82 odst. 1 písm. d) a čl. 83 odst. 1 a 2 této smlouvy,

s ohledem na návrh Evropské komise,

po předložení návrhu legislativního aktu vnitrostátním parlamentům,

v souladu s řádným legislativním postupem,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Korupce zůstává na úrovni Unie významným problémem, který ohrožuje stabilitu a bezpečnost společnosti, mimo jiné tím, že umožňuje páchání organizované a jiné závažné trestné činnosti. Korupce oslabuje demokratické instituce a všeobecně platné hodnoty, na nichž je Unie založena, zejména právní stát, demokracii, rovnost a ochranu základních práv. Ohrožuje rozvoj, prosperitu a udržitelnost a inkluzivitu našich hospodářství. K účinnému předcházení korupci a boji proti ní je zapotřebí komplexní a multidisciplinární přístup. Účelem této směrnice je bojovat proti korupci trestněprávní cestou a umožnit lepší přeshraniční spolupráci mezi příslušnými orgány.

(2) Rámcové rozhodnutí Rady 2003/568/SVV[42] stanoví požadavky na kriminalizaci korupce v soukromém sektoru. Úmluva o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie, vypracovaná na základě čl. K.3 odst. 2 písm. c) Smlouvy o Evropské unii,[43] se zabývá některými korupčními činy úředníků Evropských společenství nebo úředníků členských států obecně. Tyto nástroje však nejsou dostatečně komplexní a současná kriminalizace korupce se v jednotlivých členských státech liší, což brání soudržné a účinné reakci v celé Unii. Objevily se také nedostatky v oblasti prosazování práva a překážky ve spolupráci mezi příslušnými orgány různých členských států. Cílem této směrnice je změnit a rozšířit ustanovení uvedených nástrojů. Vzhledem k tomu, že změny, které mají být provedeny, jsou podstatné z hlediska počtu i obsahu, měly by být oba nástroje v zájmu přehlednosti nahrazeny v plném rozsahu ve vztahu k členským státům, pro něž je tato směrnice závazná.

(3) Stávající právní rámec by měl být aktualizován a posílen, aby se usnadnil účinný boj proti korupci v celé Unii. Cílem této směrnice je kriminalizovat úmyslné trestné činy

[42] Rámcové rozhodnutí Rady 2003/568/SVV ze dne 22. července 2003 o boji proti korupci v soukromém sektoru (Úř. věst. L 192, 31.7.2003, s. 54).

[43] Úmluva o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie, vypracovaná na základě čl. K.3 odst. 2 písm. c) Smlouvy o Evropské unii (Úř. věst. C 195, 25.6.1997, s. 2).

korupce. Úmysl a vědomí mohou být vyvozeny z objektivních a skutkových okolností. Vzhledem k tomu, že tato směrnice stanoví minimální pravidla, mohou členské státy pro trestné činy korupce i nadále přijímat nebo zachovávat přísnější trestněprávní pravidla.

(4) Korupce je nadnárodním jevem, který ovlivňuje všechny společnosti a ekonomiky. Opatření přijatá na vnitrostátní úrovni nebo na úrovni Unie by měla tento mezinárodní rozměr uznávat. Opatření Unie by proto měla zohlednit práci Skupiny států proti korupci Rady Evropy (GRECO), Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) a Úřadu OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC).

(5) K vymýcení korupce jsou zapotřebí jak preventivní, tak represivní mechanismy. Členské státy se vyzývají, aby v rámci boje proti korupci přijaly celou řadu preventivních, legislativních a kooperativních opatření. Zatímco korupce je především trestným činem a konkrétní korupční jednání je definováno ve vnitrostátním a mezinárodním právu, nedostatky v bezúhonnosti, nezveřejněné střety zájmů nebo závažná porušení etických pravidel se mohou stát korupčními aktivitami, pokud nejsou řešeny. Předcházení korupci zmírňuje potřebu trestní represe a má širší přínos pro posílení důvěry veřejnosti a řízení chování úředních osob. Účinné protikorupční přístupy často vycházejí z opatření na zvýšení transparentnosti, etiky a bezúhonnosti, jakož i z regulace v oblastech, jako je střet zájmů, lobbování a efekt otáčivých dveří. Veřejné orgány by měly usilovat o dodržování nejvyšších standardů bezúhonnosti, transparentnosti a nezávislosti, což je důležitou součástí širšího boje proti korupci.

(6) Členské státy by měly zřídit subjekty nebo jednotky specializované na potlačování korupce a na předcházení korupci. Členské státy se mohou rozhodnout, že pověří určitý subjekt kombinací preventivních a donucovacích funkcí. Aby bylo zajištěno účinné fungování těchto subjektů, měly by splňovat řadu podmínek, včetně toho, že budou nezávislé a budou disponovat zdroji a pravomocemi, které jsou nezbytné k zajištění řádné správy jejich úkolů.

(7) EU je smluvní stranou Úmluvy OSN proti korupci (UNCAC), která je nejkomplexnějším mezinárodním právním nástrojem pro boj proti korupci a spojuje opatření pro předcházení korupci a boj proti ní. Úmluva požaduje, aby její smluvní strany přijaly legislativní a jiná opatření k zavedení trestných činů úplatkářství, zpronevěry a praní peněz a zvážily přijetí legislativních nebo jiných opatření k trestnímu postihu dalších činů (např. zneužití funkce, nepřímé úplatkářství a nezákonné obohacování). V souladu se závazky obsaženými v politickém prohlášení přijatém na zvláštním zasedání Valného shromáždění OSN zaměřeném na boj proti korupci v roce 2021 by Evropská unie měla v co největší možné míře přesáhnout rámec minimálních požadavků úmluvy UNCAC a stanovit dodatečná opatření pro předcházení korupci a boj proti ní. Tato směrnice vychází z připomínek a osvědčených postupů vzešlých z mechanismu přezkumu provádění úmluvy UNCAC.

(8) S ohledem na vývoj korupčních hrozeb a na právní závazky Unie a členských států podle mezinárodního práva, jakož i na vývoj vnitrostátních právních rámců by měla být definice korupce ve všech členských státech dále sbližována tak, aby korupční jednání pokrývala komplexněji.

(9) Aby se zamezilo beztrestnosti u trestných činů korupce ve veřejném sektoru, je třeba dobře vymezit rozsah působnosti. Za prvé by pojem úřední osoby měl zahrnovat také osoby pracující v mezinárodních organizacích, včetně orgánů, institucí a jiných subjektů Evropské unie a mezinárodních soudů. Měly by sem patřit mimo jiné osoby působící jako členové kolegiálních orgánů odpovědných za rozhodování o vině

obviněného v rámci soudního řízení, jakož i osoby, které jsou na základě rozhodčí smlouvy povolány vydávat právně závazná rozhodnutí ve sporech předložených stranami rozhodčí smlouvy. Za druhé, mnoho subjektů nebo osob dnes vykonává veřejné funkce, aniž by přitom působily ve veřejné službě. Proto je pojem úřední osoby definován tak, že zahrnuje všechny příslušné úředníky, ať už jmenované, volené nebo zaměstnané na základě smlouvy, kteří zastávají formální správní nebo soudní funkci, a rovněž všechny osoby poskytující službu, které byly pověřeny veřejnou mocí nebo které podléhají kontrole nebo dohledu veřejných orgánů v souvislosti s výkonem takové služby, přestože nepůsobí ve veřejné službě. Pro účely této směrnice by se definice měla vztahovat na osoby pracující ve státních a státem kontrolovaných podnicích, jakož i ve veřejně prospěšných fundacích a soukromých společnostech vykonávajících veřejnou službu a na právnické osoby jimi zřízené či podporované. Pro účely této směrnice by měla být za úřední osobu považována každá osoba, která zastává legislativní funkci.

(10) Je nezbytné posílit právní rámec pro boj proti úplatkářství a poskytnout donucovacím orgánům a státním zastupitelstvím nezbytné nástroje. U podplácení úředních osob je třeba rozlišovat dvě stránky. O aktivní úplatkářství se jedná tehdy, když osoba slíbí, nabídne nebo poskytne jakoukoli výhodu za účelem ovlivnění úřední osoby. O pasivní úplatkářství se jedná v případě, kdy úřední osoba takové výhody požaduje nebo přijímá, aby jednala nebo se zdržela určitého jednání. Tato směrnice by měla rovněž stanovit minimální pravidla pro úplatkářství a jiné formy korupce v soukromém sektoru, kde mezi bezprostřední oběti patří společnosti, na které má každý nabídnutý nebo přijatý úplatek nekalý dopad a kde je narušena volná hospodářská soutěž.

(11) Aby se zajistilo, že úřední osoby nebudou úmyslně používat finanční prostředky k jiným účelům, než k jakým byly určeny, je nezbytné stanovit pravidla pro trestný čin zpronevěry, kterého se dopustí úřední osoby při nakládání s majetkem, který jim byl svěřen do správy. V zájmu komplexního přístupu k boji proti korupci by se tato směrnice měla vztahovat rovněž na zpronevěru v soukromém sektoru. Aby byla zpronevěra trestná, měla by vést ke zvýhodnění úřední osoby nebo třetí osoby.

(12) Jako trestný čin by mělo být definováno rovněž nepřímé úplatkářství vyplývající z korupčního jednání osob, které jsou, nebo o sobě tvrdí, že jsou, v blízkosti moci a snaží se vyměnit příslib uplatnění vlivu na rozhodovací procesy výměnou za neoprávněné výhody. Znaky trestného činu by měly spočívat v tom, že podněcovatel poskytne nebo slíbí osobě provádějící nepřímé úplatkářství neoprávněnou výhodu za uplatnění nezákonného vlivu na výsledek nebo proces, který je předmětem rozhodování. Pokud je toto jednání prováděno úmyslně, mělo by být považováno za trestný čin bez ohledu na to, zda byl vliv uplatněn a zda údajný vliv vede k zamýšlenému výsledku, či nikoli. Tento trestný čin by se neměl vztahovat na legitimní výkon uznávaných forem zastupování zájmů, které se mohou snažit legitimně ovlivnit veřejné rozhodování, ale nepředstavují neoprávněnou výměnu výhod. Takové formy zastupování zájmů, jako je například advokacie, jsou často prováděny v regulovaném prostředí právě proto, aby se předešlo tomu, že se v důsledku nedostatečné transparentnosti mohou stát vstupní branou ke korupci. K tomu, aby se předcházelo vzniku tzv. šedých zón a aby se zabránilo nepatřičnému ovlivňování, mohou přispět i dobře fungující dodatečná pravidla týkající se zveřejňování střetu zájmů, efektu „otáčivých dveří“ nebo financování politických stran.

(13) Kromě toho je nutné definovat trestný čin zneužití funkce ve veřejném sektoru jako nečinnost úřední osoby, která je v rozporu s právními předpisy a má za cíl získat

neoprávněnou výhodu. V zájmu komplexního boje proti korupci by se tato směrnice měla vztahovat rovněž na zneužití funkcí v soukromém sektoru.

(14) Maření spravedlnosti je trestný čin spáchaný za účelem podpory korupce. Je proto nezbytné stanovit trestný čin maření výkonu spravedlnosti, který zahrnuje použití fyzické síly, výhrůžek nebo zastrašování nebo navádění ke křivé výpovědi či k podání nepravdivých důkazů. Rovněž by měl zahrnovat jednání, jejichž cílem je bránit podávání svědectví nebo předkládání důkazů nebo výkonu úředních povinností soudních úředníků nebo příslušníků donucovacích orgánů. V souladu s úmluvou UNCAC se tato směrnice vztahuje pouze na maření výkonu spravedlnosti v souvislosti s řízením týkajícím se trestného činu korupce.

(15) Korupce je živena motivací k získání neoprávněných hospodářských a jiných výhod. Za účelem snížení motivace jednotlivců i zločineckých organizací k páchání nových trestných činů a odrazení jednotlivců od toho, že budou ochotni stát se nastrčenými vlastníky majetku, mělo by být obohacování pomocí trestných činů korupce trestné. Tím by se následně mělo zkomplikovat zatajování nezákonně nabytého majetku a snížit šíření korupce i škody způsobené společnosti. Zajištění transparentnosti pomůže příslušným orgánům odhalit případné nezákonné obohacování. Například v jurisdikcích, kde jsou úřední osoby povinny pravidelně přiznávat svůj majetek, a to i při nástupu do funkce a při jejím ukončení, mohou orgány posoudit, zda přiznaný majetek odpovídá přiznaným příjmům.

(16) Trestný čin obohacení vychází z pravidel pro trestný čin praní peněz stanovených ve směrnici Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1673[44]. Je určen k řešení případů, kdy se soudní orgány domnívají, že trestný čin nebo trestné činy korupce nelze prokázat. Stejně jako u predikativního trestného činu praní peněz je důkazní břemeno odlišné povahy. To znamená, že v trestním řízení týkajícím se trestného činu obohacení je třeba při posuzování toho, zda majetek pochází z jakéhokoli druhu trestné činnosti spojené s trestným činem korupce a zda o tom daná osoba věděla, zohlednit konkrétní okolnosti každého případu, například skutečnost, že hodnota majetku je neúměrná zákonnému příjmu obviněné osoby a že k trestné činnosti a nabytí majetku došlo ve stejném období. Nemělo by být nutné prokázat znalost všech skutkových okolností nebo všech okolností týkajících se účasti na trestné činnosti, včetně totožnosti pachatele. Pokud je osoba odsouzena za trestný čin vymezený v této směrnici, mohou příslušné orgány získat nezákonně nabytý majetek zpět na základě směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii[45].

(17) S cílem odrazovat od korupce v celé Unii by členské státy měly stanovit minimální druhy a výše sankcí v případě spáchání trestných činů vymezených v této směrnici. Horní hranice trestní sazby odnětí svobody a dalších trestů by měly být dostatečně vysoké, aby odrazovaly případné pachatele a aby zohledňovaly škodlivost korupce a důležitost, kterou by příslušné orgány měly boji proti těmto trestným činům přikládat. Zároveň by tyto sazby měly být přiměřené závažnosti jednotlivých trestných činů korupce a měly by být v souladu se sazbami trestních sankcí stanovenými v právu Unie a vnitrostátním právu. Členské státy by měly zajistit, aby byly sankce uplatňovány v míře nezbytné pro to, aby odrazovaly od páchání těchto trestných činů.

[44] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1673 ze dne 23. října 2018 o boji vedeném trestněprávní cestou proti praní peněz (Úř. věst. L 284, 12.11.2018, s. 22).

[45] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/42/EU ze dne 3. dubna 2014 o zajišťování a konfiskaci nástrojů a výnosů z trestné činnosti v Evropské unii (Úř. věst. L 127, 29.4.2014, s. 39).

Pokud členské státy zvažují možnost podmíněného odsouzení, předčasného propuštění, podmínečného propuštění nebo omilostnění osob odsouzených za některý z trestných činů uvedených v této směrnici, měly by mít soudní orgány možnost zohlednit mimo jiné závažnost dotčených trestných činů.

(18) Touto směrnicí není dotčeno řádné a účinné uplatňování disciplinárních opatření nebo sankcí jiné než trestní povahy, jako jsou například správní sankce. Při výměře trestu za trestný čin vymezený touto směrnicí lze zohlednit sankce, které nejsou rovnocenné trestním sankcím a které byly dotčené osobě uloženy za stejné jednání. U sankcí trestní povahy by mělo být plně respektováno právo nebýt dvakrát trestně stíhán nebo trestán za stejný trestný čin (zásada *ne bis in idem*).

(19) Příslušné orgány by měly mít možnost uložit vedle trestu odnětí svobody nebo jako jeho alternativu rovněž sankce nebo opatření, které nemusí být nutně trestní povahy, jako je například dočasné nebo trvalé zbavení způsobilosti k výkonu veřejné funkce nebo vyloučení z účasti na veřejných zakázkách. Taková opatření mají obecně odrazující účinek a mohou snížit pravděpodobnost recidivy odsouzených pachatelů. Členské státy by rovněž měly zvážit zavedení postupů pro pozastavení výkonu funkce úřední osoby obviněné z trestného činu nebo její dočasné přeřazení na jinou pozici, jak je uvedeno v této směrnici, přičemž je třeba mít na paměti potřebu respektovat zásadu presumpce neviny a právo na účinný opravný prostředek.

(20) Právnické osoby by neměly mít možnost vyhnout se odpovědnosti tím, že využijí prostředníky, včetně spřízněných právnických osob, aby jejich jménem nabídli, slíbili nebo poskytli úplatek úřední osobě. Pokuty pro právnické osoby by navíc měly být vypočítávány s ohledem na celosvětový obrat všech právních subjektů, které jsou s pachatelem spojeny, včetně mateřských subjektů, dceřiných subjektů, propojených trustů nebo podobných či srovnatelných právních subjektů.

(21) Pokud je trestný čin spáchán zločineckou organizací ve smyslu rámcového rozhodnutí Rady 2008/841/SVV[46] nebo pokud pachatel zneužil svého postavení k tomu, aby umožnil korupci, měly by členské státy stanovit přitěžující okolnosti v souladu s platnými pravidly stanovenými v jejich právních řádech. Tyto přitěžující okolnosti sice podléhají soudnímu uvážení, ale měly by soudcům umožnit zohlednit širší společenské škody způsobené například korupcí páchanou organizovanými skupinami, politickými stranami nebo osobami zastávajícími veřejně odpovědné funkce. Členské státy by neměly být povinny stanovit některou z přitěžujících okolností uvedených v této směrnici, pokud jsou tyto okolnosti postižitelné jako samostatné trestné činy a podléhají přísnějším sankcím.

(22) Korupční jednání ve prospěch třetí země má obzvláště nepříznivý dopad na demokratické instituce a politický život členských států a Unie. Členské státy by proto měly stanovit přitěžující okolnost, která by se na takové situace vztahovala. Tato přitěžující okolnost by se měla vztahovat na trestné činy korupce, jako je úplatkářství nebo nepřímé úplatkářství, které jsou spáchány s cílem získat výhodu pro třetí zemi, například ovlivnit veřejný rozhodovací proces tak, aby bylo dosaženo rozhodnutí, které je pro třetí zemi příznivé.

(23) Členské státy by měly zajistit, aby ve vnitrostátních právních předpisech byly v souvislosti s trestnými činy, na které se vztahuje tato směrnice, stanoveny polehčující okolnosti. S výhradou soudního uvážení by se tyto okolnosti měly vztahovat na

[46] Rámcové rozhodnutí Rady 2008/841/SVV ze dne 24. října 2008 o boji proti organizované trestné činnosti (Úř. věst. L 300, 11.11.2008, s. 42).

případy, kdy pachatelé poskytují informace nebo jinak spolupracují s orgány. Stejně tak by měla být jako polehčující okolnost zohledněna opatření, která zavedly právnické osoby jakožto účinné programy vnitřní kontroly, etiky a dodržování předpisů. Nižší sankce by měly být zvažovány také v případech, kdy právnická osoba po odhalení protiprávního jednání urychleně zveřejní informace a přijme nápravná opatření. V každém případě by mělo zůstat na uvážení soudce nebo soudu, aby s ohledem na všechny skutečnosti konkrétního případu určil skutečnou výši sankce.

(24) Poslanci a další úřední osoby mohou mít imunitu nebo právní ochranu před vyšetřováním nebo trestním stíháním, která pomáhá zvýšit jejich nezávislost a chrání je před nepodloženými stížnostmi, zejména pokud jde o názory vyslovené nebo hlasy odevzdané během výkonu jejich funkce. Tyto imunity však mohou bránit účinnému vyšetřování a stíhání trestných činů korupce, mimo jiné tím, že ovlivňují odhalování a vyšetřování nebo stíhání jiných osob, které nepožívají imunity a mohly se na trestném činu podílet. Uplatňování imunity bez příslušných postupů pro její zrušení v případech, kdy existuje důvodné podezření z účasti na trestné činnosti, navíc oslabuje důvěryhodnost veřejných institucí. Měla by proto existovat vhodná rovnováha mezi případnými imunitami nebo jurisdikčními výsadami přiznanými úředním osobám za činy vykonané při výkonu jejich funkce na jedné straně a možností účinně vyšetřovat, stíhat a projednávat trestné činy korupce na straně druhé.

(25) Aby se zvýšila důvěra ve státní zastupitelství a zároveň se snížilo vnímání korupce v členských státech, měla by být diskreční pravomoc podle vnitrostátního práva nestíhat osoby za trestné činy uvedené v této směrnici na základě účelnosti vykonávána v souladu s jasnými pravidly, kritérii a zárukami, a to za náležité vnitřní konzultace, jakož i s cílem odrazovat od páchání trestných činů korupce a zajistit účinnost soudního řízení.

(26) Vzhledem k mobilitě pachatelů a výnosů pocházejících z trestné činnosti a vzhledem ke složitému přeshraničnímu vyšetřování, jež boj proti korupci vyžaduje, by měly všechny členské státy stanovit soudní příslušnost svých soudů, aby tak příslušným orgánům umožnily tuto trestnou činnost vyšetřovat a stíhat v dostatečně široké škále případů, včetně případů, kdy je trestný čin spáchán zcela nebo zčásti na jejich území. V rámci této povinnosti by členské státy měly zajistit, aby byla soudní příslušnost založena rovněž v případech, kdy je trestný čin spáchán prostřednictvím informačního systému používaného na jejich území, a to bez ohledu na to, zda se tato technologie na jejich území nachází, či nikoli.

(27) S cílem zajistit, aby příslušné orgány měly dostatek času na vedení složitých vyšetřování a stíhání, stanoví tato směrnice minimální promlčecí dobu, která umožňuje odhalovat, vyšetřovat a stíhat trestné činy korupce a soudně o nich rozhodovat po dostatečně dlouhou dobu od spáchání těchto trestných činů, aniž by byly dotčeny ty členské státy, které promlčecí doby pro vyšetřování, stíhání a vymáhání nestanoví.

(28) Trestné činy související s korupcí představují kategorii trestných činů, které lze obtížně identifikovat a vyšetřit, neboť k nim většinou dochází v rámci spiknutí dvou nebo více zainteresovaných stran a chybí bezprostřední a zřejmá oběť, která by mohla vznést stížnost. Značná část trestných činů korupce tak zůstává neodhalena a osoby zapojené do trestného činu mohou využívat výnosy z korupce. Čím déle odhalení korupčního trestného činu trvá, tím obtížnější je objasnit důkazy. Proto je třeba zajistit, aby donucovací orgány a státní zástupci měli k dispozici vhodné vyšetřovací nástroje ke shromažďování relevantních důkazů o trestných činech korupce, které se často týkají více než jednoho členského státu. Kromě toho by členské státy měly v úzké

spolupráci s Agenturou Evropské unie pro vzdělávání a výcvik v oblasti prosazování práva (CEPOL) zajistit dostatečnou odbornou přípravu, a to i v oblasti používání vyšetřovacích nástrojů, za účelem úspěšného vedení řízení a identifikace a kvantifikace výnosů z korupce v souvislosti se zajišťováním a konfiskací. Kromě toho tato směrnice usnadňuje shromažďování informací a důkazů tím, že stanoví polehčující okolnosti pro pachatele, kteří orgánům napomáhají.

(29) Osoby, které příslušným orgánům oznámí informace o minulých, probíhajících nebo plánovaných případech korupce, které získaly v souvislosti se svými pracovními činnostmi, se v této souvislosti vystavují riziku odvetných opatření. Taková oznámení učiněná oznamovateli mohou přispět k účinnějšímu prosazování práva tím, že příslušným orgánům umožní účinně předcházet korupci, odhalovat ji a stíhat. Vzhledem k zájmu veřejnosti na ochraně veřejných a soukromých institucí před tímto jednáním a na posílení transparentnosti, řádné správy věcí veřejných a odpovědnosti je nezbytné zajistit, aby byla zavedena účinná opatření, která oznamovatelům umožní využívat důvěrné kanály, informovat příslušné orgány a ochrání je před odvetnými opatřeními. Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937[47] se vztahuje na oznámení o porušení práva Unie, která ohrožují finanční zájmy Unie, jak je uvedeno v článku 325 Smlouvy a jak je dále upřesněno v příslušných opatřeních Unie, a vztahuje se tedy na oznámení všech trestných činů spadajících do oblasti působnosti směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371[48]. Pokud jde o trestné činy uvedené v této směrnici, měla by se na oznamování těchto trestných činů a na ochranu osob, které tyto trestné činy oznamují, použít směrnice (EU) 2019/1937 za podmínek v ní stanovených. Kromě povinností vyplývajících ze směrnice (EU) 2019/1937 by příslušné vnitrostátní orgány měly zajistit, aby osobám, které poskytují důkazy nebo jinak spolupracují při vyšetřování trestných činů, byla v rámci trestního řízení poskytnuta nezbytná ochrana, podpora a pomoc.

(30) Pro správné fungování našich demokracií mají zásadní význam nezávislé organizace občanské společnosti, které sehrávají klíčovou úlohu při prosazování společných hodnot, na nichž je EU založena. Působí jako důležití pozorovatelé, kteří upozorňují na ohrožení právního státu, přispívají k tomu, aby se odpovědní činitelé zodpovídali, a zajišťují dodržování základních práv. Členské státy by měly účast občanské společnosti na protikorupčních činnostech podporovat.

(31) Pluralita a svoboda sdělovacích prostředků jsou klíčovými faktory právního státu, demokratické odpovědnosti, rovnosti a boje proti korupci. Nezávislé a pluralitní sdělovací prostředky, zejména investigativní žurnalistika, hrají důležitou úlohu při kontrole veřejných záležitostí, odhalování možné korupce a porušování integrity, zvyšování informovanosti a podpoře integrity. Členské státy mají povinnost zajistit příznivé prostředí pro novináře, chránit jejich bezpečnost a aktivně prosazovat svobodu a pluralitu sdělovacích prostředků. Doporučení Komise o ochraně, bezpečnosti a posílení postavení novinářů[49], jakož i návrh směrnice[50] a doporučení

[47] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1937 ze dne 23. října 2019 o ochraně osob, které oznamují porušení práva Unie (Úř. věst. L 305, 26.11.2019).

[48] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie (Úř. věst. 198 L, 28.7.2017, s. 29).

[49] Doporučení Komise ze dne 16. září 2021 o zajištění ochrany, bezpečnosti a posílení postavení novinářů a dalších pracovníků sdělovacích prostředků v Evropské unii, C(2021)6650 final.

[50] Návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o ochraně osob, které se podílejí na účasti veřejnosti, před zjevně neopodstatněnými nebo zneužívajícími soudními řízeními („strategickými žalobami proti účasti veřejnosti“), COM(2022) 177 final.

Komise[51] o ochraně osob, které se podílejí na účasti veřejnosti, před zjevně neopodstatněnými nebo zneužívajícími soudními řízeními („strategickými žalobami proti účasti veřejnosti“) obsahují důležité záruky a normy, které mají zajistit, aby novináři, obránci lidských práv a další osoby mohli nerušeně plnit svou úlohu.

(32) Členské státy by měly shromažďovat a zveřejňovat údaje týkající se uplatňování této směrnice, které může Komise analyzovat a využívat v souvislosti se sledováním, prováděním a hodnocením této směrnice, jakož i s uplatňováním všech nástrojů právního státu, jako je například výroční zpráva o právním státu.

(33) Pro účinný boj proti korupci je nezbytná účinná výměna informací mezi příslušnými orgány odpovědnými za prevenci, odhalování, vyšetřování nebo stíhání trestných činů korupce. Členské státy by měly zajistit, aby výměna informací probíhala účinně a včas v souladu s vnitrostátním právem a právem Unie. Tato směrnice, jejímž cílem je stanovit společné definice trestných činů korupce, by měla sloužit jako měřítko pro výměnu informací a spolupráci mezi příslušnými vnitrostátními orgány podle směrnic Evropského parlamentu a Rady (EU) XX/2023[52], (EU) 2019/1153[53], (EU) 2016/681[54], nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1240[55], (EU) 2018/1862[56] a (EU) 603/2013[57] a rozhodnutí Rady 2008/633/SVV[58].

(34) Problematika korupce je průřezovým tématem, přestože se zranitelná místa v jednotlivých odvětvích liší, stejně jako nejvhodnější způsoby jejich řešení. Členské státy by proto měly pravidelně provádět posouzení s cílem určit odvětví, která jsou

---

[51] Doporučení Komise o ochraně novinářů a obránců lidských práv, kteří se podílejí na účasti veřejnosti, před zjevně neopodstatněnými nebo zneužívajícími soudními řízeními („strategické žaloby proti účasti veřejnosti“), C(2022) 2428 final.

[52] Viz návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady o výměně informací mezi donucovacími orgány členských států a o zrušení rámcového rozhodnutí Rady 2006/960/SVV, COM(2021) 782 final.

[53] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1153 ze dne 20. června 2019 o stanovení pravidel usnadňujících používání finančních a dalších informací k prevenci, odhalování, vyšetřování či stíhání určitých trestných činů a o zrušení rozhodnutí Rady 2000/642/SVV (Úř. věst. L 186, 11.7.2019, s. 122).

[54] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/681 ze dne 27. dubna 2016 o používání údajů jmenné evidence cestujících (PNR) pro prevenci, odhalování, vyšetřování a stíhání teroristických trestných činů a závažné trestné činnosti (Úř. věst. L 119, 4.5.2016, s. 132), bod 6 přílohy II.

[55] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1240 ze dne 12. září 2018, kterým se zřizuje Evropský systém pro cestovní informace a povolení (ETIAS) a kterým se mění nařízení (EU) č. 1077/2011, (EU) č. 515/2014, (EU) 2016/399, (EU) 2016/1624 a (EU) 2017/2226 (Úř. věst. L 236, 19.9.2018, s. 1), bod 7 přílohy.

[56] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1862 ze dne 28. listopadu 2018 o zřízení, provozu a využívání Schengenského informačního systému (SIS) v oblasti policejní spolupráce a justiční spolupráce v trestních věcech, o změně a o zrušení rozhodnutí Rady 2007/533/SVV a o zrušení nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1986/2006 a rozhodnutí Komise 2010/261/EU (Úř. věst. L 312, 7.12.2018, s. 56). Odkaz na korupci je v rozhodnutí Rady o SIS II uveden nepřímo, a to vymezením jeho rozsahu působnosti odkazem na evropský zatýkací rozkaz, například v článku 8.

[57] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 603/2013 ze dne 26. června 2013 o zřízení systému „Eurodac“ pro porovnávání otisků prstů za účelem účinného uplatňování nařízení (EU) č. 604/2013, kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států, a pro podávání žádostí orgánů pro vymáhání práva členských států a Europolu o porovnání údajů s údaji systému Eurodac pro účely vymáhání práva a o změně nařízení (EU) č. 1077/2011, kterým se zřizuje Evropská agentura pro provozní řízení rozsáhlých informačních systémů v prostoru svobody, bezpečnosti a práva (Úř. věst. L 180, 29.6.2013, s. 1).

[58] Rozhodnutí Rady 2008/633/SVV ze dne 23. června 2008 o konzultačním přístupu určených orgánů členských států a Europolu do Vízového informačního systému (VIS) pro účely prevence, odhalování a vyšetřování teroristických trestných činů a jiných závažných trestných činů (Úř. věst. L 218, 13.8.2008, s. 129). Odkaz na korupci je v rozhodnutí Rady o VIS pro vymáhání práva uveden nepřímo, a to vymezením jeho rozsahu působnosti odkazem na evropský zatýkací rozkaz v 6. bodě odůvodnění.

korupcí nejvíce ohrožena, a vypracovat plány řízení rizik s cílem řešit hlavní rizika v určených odvětvích, mimo jiné tím, že alespoň jednou ročně zorganizují osvětové akce přizpůsobené specifikům určených odvětví. Členské státy, které mají zavedeny rozsáhlé vnitrostátní protikorupční strategie, se mohou rozhodnout, že se v nich budou zabývat také posouzením rizik a plány řízení rizik, za předpokladu, že budou rizika pravidelně posuzována a opatření přezkoumávána. Mezi odvětví, která jsou z hlediska korupce vysoce riziková, patří například režimy pobytu pro investory[59], které by proto měly být zahrnuty do posouzení odvětví nejvíce ohrožených korupcí a do odborné přípravy, kterou mají členské státy podle této směrnice provádět.

(35) S cílem zajistit rovnocennou úroveň ochrany finančních zájmů Unie a vnitrostátních finančních zájmů by měla být ustanovení směrnice (EU) 2017/1371[60] sladěna s ustanoveními této směrnice. Za tímto účelem by pravidla použitelná na trestné činy poškozující nebo ohrožující finanční zájmy Unie, pokud jde o sankce, přitěžující a polehčující okolnosti a promlčecí doby, měla být rovnocenná pravidlům stanoveným touto směrnicí.

(36) Provádění této směrnice by mělo zajistit takovou úroveň ochrany finančních zájmů Unie, která je rovnocenná ochraně vnitrostátních finančních zájmů.

(37) Jelikož cíle této směrnice, totiž postihovat korupci ve všech členských státech účinnými, přiměřenými a odrazujícími trestními sankcemi, nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy, ale spíše jich, z důvodu rozsahu či účinků této směrnice, může být lépe dosaženo na úrovni Unie, může Unie přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy o Evropské unii. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné k dosažení tohoto cíle.

(38) Zamýšlený odrazující účinek uplatňování trestních sankcí si žádá zvláštní obezřetnost, pokud jde o dodržování základních práv. Tato směrnice respektuje základní práva a dodržuje zásady uznané zejména v Listině základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“), především právo na svobodu a bezpečnost, na ochranu osobních údajů, právo svobodné volby povolání a právo pracovat, svobodu podnikání, právo na vlastnictví, právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces, presumpci neviny a právo na obhajobu, zásady zákonnosti a přiměřenosti trestných činů a trestů, jakož i zásadu *ne bis in idem*.

(39) [V souladu s článkem 3 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o fungování Evropské unie, oznámilo Irsko své přání účastnit se přijímání a používání této směrnice.

A/NEBO

(40) V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 21 o postavení Spojeného království a Irska s ohledem na prostor svobody, bezpečnosti a práva, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o fungování Evropské unie, a aniž je dotčen článek 4

[59] Zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů, Režimy občanství pro investory a režimy pobytu pro investory v Evropské unii, COM(2019) 12 final ze dne 23. ledna 2019.

[60] Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1371 ze dne 5. července 2017 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie (Úř. věst. 198 L, 28.7.2017, s. 29).

uvedeného protokolu, se Irsko neúčastní přijímání a používání této směrnice a tato směrnice pro ně není závazná ani použitelná.]

(41) V souladu s články 1 a 2 Protokolu č. 22 o postavení Dánska, připojeného ke Smlouvě o Evropské unii a ke Smlouvě o fungování Evropské unie, se Dánsko neúčastní přijímání této směrnice a tato směrnice pro ně není závazná ani použitelná. Rámcové rozhodnutí Rady 2003/568/SVV je pro Dánsko nadále závazné a použitelné,

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

Článek 1

Předmět a oblast působnosti

Tato směrnice stanoví minimální pravidla týkající se vymezení trestných činů a sankcí v oblasti korupce, jakož i opatření pro lepší předcházení korupci a boj proti ní.

Článek 2
Definice

Pro účely této směrnice se rozumí:

1. „předcházením korupci“ odhalování a odstraňování příčin korupce a podmínek pro její vznik vytvořením a zavedením systému vhodných opatření, jakož i odrazování od korupčního jednání;

2. „majetkem“ finanční prostředky nebo jakýkoli majetek hmotné nebo nehmotné povahy, movitý nebo nemovitý, materiální nebo nemateriální povahy, jakož i právní listiny nebo nástroje v jakékoliv formě včetně elektronické nebo digitální dokládající právní nárok na takový majetek nebo podíl na něm;

3. „úřední osobou“:

   a) úředník Unie nebo státní úředník členského státu nebo třetí země,

   b) jakákoli jiná osoba, která je v členských státech nebo ve třetích zemích pověřena úkoly veřejné služby nebo která takové úkoly vykonává pro mezinárodní organizaci či mezinárodní soud;

4. „úředníkem Unie“ osoba:

   a) která je členem orgánu, instituce nebo jiného subjektu Unie, přičemž i zaměstnanci těchto subjektů jsou považováni za úředníky Unie;

   b) která je úředníkem nebo jiným zaměstnancem Unie ve smyslu služebního řádu úředníků nebo pracovního řádu ostatních zaměstnanců Evropské unie, stanovených nařízením Rady (EHS, Euratom, ESUO) č. 259/68 („služební řád“);

   c) která byla vyslána k Unii členským státem nebo jakýmkoli veřejným nebo soukromým subjektem a která plní úkoly rovnocenné úkolům prováděným úředníky nebo ostatními zaměstnanci Unie;

5. „státním úředníkem“ jakákoli osoba zastávající výkonnou, správní nebo soudní funkci na celostátní, regionální nebo místní úrovni, ať už jde o funkci obsazenou jmenováním nebo volenou, stálou nebo dočasnou, placenou nebo neplacenou, bez ohledu na služební stáří této osoby. Za státního úředníka se pro účely této směrnice

považuje každá osoba, která na celostátní, regionální nebo místní úrovni zastává legislativní funkci;

6. „porušením povinnosti“ alespoň každé nekalé jednání představující porušení zákonné povinnosti nebo popřípadě porušení profesních předpisů nebo pokynů platných v oblasti profesionální činnosti osoby v řídícím nebo jiném postavení, jednající pro subjekt činný v soukromém sektoru;

7. „právnickou osobou“ každý subjekt, který má podle příslušné vnitrostátní právní úpravy právní subjektivitu, s výjimkou států nebo veřejných subjektů při výkonu státní moci a veřejných mezinárodních organizací;

8. „vysokými úředníky“ hlavy států, předsedové ústředních a regionálních vlád, členové ústředních a regionálních vlád, jakož i další političtí představitelé, kteří zastávají vysoké veřejné funkce, jako jsou náměstci ministrů, státní tajemníci, vedoucí a členové ministerských kabinetů a vyšší političtí úředníci, a dále členové parlamentních komor, členové ústavních a nejvyšších soudů a členové nejvyšších kontrolních institucí.

Článek 3
Předcházení korupci

1. Členské státy přijmou vhodná opatření, jako jsou informační a osvětové kampaně a výzkumné a vzdělávací programy, s cílem zvýšit povědomí veřejnosti o škodlivosti korupce a celkově omezit páchání trestných činů korupce i riziko korupce.

2. Členské státy přijmou opatření k zajištění nejvyššího stupně transparentnosti a odpovědnosti ve veřejné správě a veřejném rozhodování s cílem předcházet korupci.

3. Členské státy přijmou opatření, která zajistí, aby byly zavedeny důležité preventivní nástroje, jako je volný přístup k informacím veřejného zájmu, účinná pravidla pro zveřejňování a řízení střetů zájmů ve veřejném sektoru, účinná pravidla pro zveřejňování a ověřování majetku veřejných činitelů a účinná pravidla upravující vzájemné vztahy mezi soukromým a veřejným sektorem.

4. Členské státy přijmou komplexní a aktuální opatření k předcházení korupci ve veřejném i soukromém sektoru, která budou přizpůsobena konkrétním rizikům v dané oblasti činnosti. Tato opatření musí zahrnovat přinejmenším opatření k posílení bezúhonnosti a k předcházení příležitostem ke korupci mezi:

   a) vysokými úředníky;

   b) příslušníky donucovacích orgánů a soudci, a to včetně opatření týkajících se jejich jmenování a výkonu funkce, jakož i zajištěním odpovídajícího odměňování a spravedlivých platových tabulek.

5. Členské státy pravidelně provádějí posouzení s cílem určit odvětví, která jsou korupcí nejvíce ohrožena.

   Na základě tohoto posouzení členské státy:

   a) alespoň jednou ročně organizují osvětové akce přizpůsobené specifikům určených odvětví, včetně akcí zaměřených na etiku, a

   b) vypracovávají plány na řešení hlavních rizik v určených odvětvích.

6. Členské státy případně přijmou opatření, kterými podpoří účast občanské společnosti, nevládních organizací a komunitních organizací na protikorupčních činnostech.

Článek 4
Specializované subjekty

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby byl zřízen jeden nebo více subjektů či organizačních jednotek specializovaných na předcházení korupci.

2. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby byl zřízen jeden nebo více subjektů či organizačních jednotek specializovaných na potlačování korupce.

3. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby subjekty nebo organizační jednotky uvedené v odstavcích 1 a 2:

   a) byly funkčně nezávislé na vládě a měly dostatečný počet kvalifikovaných zaměstnanců a finanční, technické a technologické zdroje, jakož i pravomoci a nástroje nezbytné k zajištění řádného výkonu svých úkolů;

   b) byly známy veřejnosti;

   c) poskytovaly veřejnosti přístup k příslušným informacím týkajícím se výkonu jejich činnosti, přičemž náležitě dbaly na ochranu osobních údajů a důvěrnost vyšetřování;

   d) fungovaly a rozhodovaly v souladu s transparentními postupy stanovenými zákonem, čímž je zajištěna bezúhonnost a odpovědnost.

Článek 5
Zdroje

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby vnitrostátní orgány příslušné pro odhalování, vyšetřování, stíhání trestných činů uvedených v této směrnici nebo rozhodování o nich měly neustále k dispozici dostatečný počet kvalifikovaných pracovníků a finanční, technické a technologické zdroje nezbytné pro účinný výkon jejich funkcí souvisejících s prováděním této směrnice.

Článek 6
Odborná příprava

1. Každý členský stát přijme nezbytná opatření k tomu, aby pro své státní úředníky zajistil odpovídající zdroje na odbornou přípravu a poskytování odborné přípravy, která jim umožní rozpoznat různé formy korupce a korupčních rizik, k nimž může při výkonu jejich povinností dojít, a včas a vhodným způsobem reagovat na jakoukoli podezřelou činnost.

2. Každý členský stát přijme nezbytná opatření k tomu, aby pro své příslušníky donucovacích orgánů, soudce a zaměstnance orgánů pověřených vyšetřováním trestných činů a soudním řízením o trestních činech, které spadají do oblasti působnosti této směrnice, zajistil odpovídající zdroje na odbornou přípravu a pravidelné poskytování specializované odborné přípravy v oblasti boje proti korupci.

Článek 7
Úplatkářství ve veřejném sektoru

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění trestnosti následujícího úmyslného jednání:

a) slib, nabídka nebo poskytnutí jakékoliv výhody, přímo nebo pomocí prostředníka, úřední osobě, ve prospěch této úřední osoby nebo ve prospěch třetí osoby za účelem toho, aby úřední osoba jednala nebo se zdržela jednání při výkonu svých povinností nebo svých funkcí (aktivní úplatkářství);

b) vyžádání nebo přijetí jakékoli výhody nebo příslibu takové výhody úřední osobou, přímo nebo pomocí prostředníka, ve prospěch této úřední osoby nebo třetí osoby, za účelem toho, aby úřední osoba jednala nebo se zdržela jednání v souladu se svými povinnostmi nebo při výkonu své funkce (pasivní úplatkářství).

Článek 8
Úplatkářství v soukromém sektoru

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění trestnosti následujícího jednání, pokud je spácháno úmyslně a v rámci hospodářské, finanční, podnikatelské nebo obchodní činnosti:

a) slib, nabídka nebo poskytnutí jakékoli neoprávněné výhody, přímo nebo pomocí prostředníka, osobě v jakémkoli postavení, která řídí subjekt soukromého sektoru nebo pro něj pracuje, ve prospěch této osoby nebo třetí osoby, za účelem toho, aby tato osoba jednala nebo se zdržela jednání v rozporu se svými povinnostmi (aktivní úplatkářství);

b) vyžádání nebo přijetí neoprávněné výhody jakéhokoli druhu nebo příslibu takové výhody, přímo nebo pomocí prostředníka, osobou v jakémkoli postavení, která řídí subjekt soukromého sektoru nebo pro něj pracuje, ve prospěch této osoby nebo třetí osoby, za účelem toho, aby tato osoba jednala nebo se zdržela jednání v rozporu se svými povinnostmi (pasivní úplatkářství).

Článek 9
Zpronevěra

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění trestnosti následujícího úmyslného jednání:

a) přidělení, vyplacení, přisvojení nebo použití majetku, který je úřední osobě přímo nebo nepřímo svěřen do správy, touto osobou, a to v rozporu s účelem, ke kterému byl určen;

b) přidělení, vyplacení, přisvojení nebo použití majetku, který je přímo nebo nepřímo svěřen do správy osobě v jakémkoli postavení, která řídí subjekt soukromého sektoru nebo v něm pracuje, touto osobou v rámci hospodářské, finanční, podnikatelské nebo obchodní činnosti, a to v rozporu s účelem, ke kterému byl určen.

Článek 10
Nepřímé úplatkářství

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění trestnosti následujícího úmyslného jednání:

a) příslib, nabídka nebo poskytnutí jakékoli neoprávněné výhody, přímo nebo pomocí prostředníka, určité osobě nebo třetí osobě, aby tato osoba uplatnila skutečný nebo předpokládaný vliv s cílem získat neoprávněnou výhodu od úřední osoby;

b) vyžádání nebo přijetí jakékoli neoprávněné výhody, přímo nebo pomocí prostředníka, nebo příslib takové výhody osobě nebo třetí osobě, aby tato osoba uplatnila skutečný nebo předpokládaný vliv s cílem získat neoprávněnou výhodu od úřední osoby.

2. Aby bylo jednání uvedené v odstavci 1 trestné, není rozhodující, zda k uplatnění vlivu skutečně dojde, nebo zda údajný vliv vede k zamýšleným výsledkům, či nikoliv.

Článek 11
Zneužití funkce

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění trestnosti následujícího úmyslného jednání:

1. provedení či neprovedení úkonu v rozporu s právními předpisy úřední osobou při výkonu její funkce za účelem získání neoprávněné výhody pro tuto úřední osobu nebo pro třetí osobu;

2. provedení nebo neprovedení úkonu v rozporu s právními předpisy osobou v jakémkoli postavení, která řídí subjekt soukromého sektoru nebo pro něj pracuje, v rámci hospodářské, finanční, podnikatelské nebo obchodní činnosti, za účelem získání neoprávněné výhody pro tuto osobu nebo pro třetí osobu.

Článek 12
Maření spravedlnosti

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění trestnosti následujícího úmyslného jednání:

1. použití fyzické síly, výhrůžek nebo zastrašování nebo příslibu, nabídky nebo poskytnutí výhody, přímo nebo pomocí prostředníka, s cílem přimět ke křivé výpovědi nebo ovlivnit výpověď nebo předložení důkazů v řízení o některém z trestných činů uvedených v článcích 7 až 11, 13 a 14;

2. použití fyzické síly, výhrůžek nebo zastrašování, přímo nebo pomocí prostředníka, s cílem zasahovat do výkonu úředních povinností osoby zastávající soudní funkci nebo příslušníka donucovacího orgánu v souvislosti s některým z trestných činů uvedených v článcích 7 až 11, 13 a 14.

Článek 13
Obohacení z trestných činů korupce

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby úmyslné nabytí, držení nebo užívání majetku úřední osobou, o němž tato osoba ví, že pochází ze spáchání některého z trestných činů uvedených v článcích 7 až 12 a 14, bylo trestné bez ohledu na to, zda se tato osoba na spáchání tohoto trestného činu podílela.

Článek 14
Návod, pomoc a pokus

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění trestnosti návodu k trestným činům uvedeným v článcích 7 až 13.

2. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění trestnosti pomoci při trestných činech uvedených v článcích 7 až 13.

3. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění trestnosti pokusu o spáchání některého z trestných činů uvedených v článcích 9 a 11 až 13.

Článek 15
Tresty a opatření pro fyzické osoby

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby za trestné činy uvedené v článcích 7 až 14 byly ukládány účinné, přiměřené a odrazující tresty.

2. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby:

a) za trestné činy uvedené v článcích 7 a 12 bylo možné uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně šest let;

b) za trestné činy uvedené v článcích 8 až 11 bylo možné uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně pět let a

c) za trestný čin uvedený v článku 13 bylo možné uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně čtyři roky.

3. Byla-li spácháním trestného činu uvedeného v článku 9 způsobena škoda nižší než 10 000 EUR či získán prospěch nižší než 10 000 EUR, mohou členské státy stanovit jiné než trestní sankce.

4. Aniž jsou dotčeny odstavce 1 až 3, přijmou členské státy nezbytná opatření k zajištění toho, aby fyzické osoby, které byly odsouzeny za spáchání některého z trestných činů uvedených v článcích 7 až 14, mohly být podrobeny sankcím nebo opatřením uloženým příslušným orgánem, které nemusí být nutně trestní povahy, včetně:

a) pokuty;

b) odvolání, pozastavení výkonu funkce a přeložení z veřejné funkce;

c) zbavení způsobilosti k

i) výkonu veřejné funkce;

ii) výkonu veřejné služby;

iii) výkonu funkce v právnické osobě, která je zcela nebo zčásti vlastněna tímto členským státem;

iv) výkonu podnikatelské činnosti, v souvislosti s níž byl trestný čin spáchán;

d) zbavení práva kandidovat ve volbách podle závažnosti spáchaného trestného činu a

e) odnětí povolení nebo oprávnění k výkonu činnosti, v souvislosti s níž byl trestný čin spáchán;

f) zákazu přístupu k veřejnému financování, včetně nabídkových řízení, grantů a koncesí.

Článek 16
Odpovědnost právnických osob

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění odpovědnosti právnických osob za trestné činy uvedené v článcích 7 až 14, které ve prospěch těchto právnických osob spáchala jakákoli fyzická osoba jednající samostatně nebo jako člen orgánu dotyčné právnické osoby a která v této právnické osobě působí ve vedoucím postavení, a to na základě jednoho nebo více z těchto důvodů:

   a) oprávnění zastupovat tuto právnickou osobu;

   b) pravomoc přijímat jménem této právnické osoby rozhodnutí nebo

   c) pravomoc vykonávat v rámci této právnické osoby kontrolu.

2. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění odpovědnosti právnických osob v případech, kdy nedostatek dohledu nebo kontroly ze strany osoby uvedené v odstavci 1 umožnil spáchání některého z trestných činů uvedených v článcích 7 až 14 ve prospěch této právnické osoby, včetně osob jí podřízených.

3. Odpovědnost právnických osob podle odstavců 1 a 2 nevylučuje vedení trestního řízení proti fyzickým osobám, které jsou pachateli, návodci či pomocníky trestných činů uvedených v článcích 7 až 14.

Článek 17
Sankce ukládané právnickým osobám

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby právnické osobě, která byla shledána odpovědnou za trestné činy podle článku 16, bylo možné uložit účinné, přiměřené a odrazující sankce.

2. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby sankce nebo opatření pro právnické osoby odpovědné podle článku 16 zahrnovaly:

   a) trestní nebo jiné než trestní pokuty, jejichž horní hranice by neměla být nižší než 5 % celkového celosvětového obratu právnické osoby, včetně spřízněných subjektů, za hospodářský rok předcházející rozhodnutí o uložení pokuty;

   b) vyloučení této právnické osoby z nároku na veřejné výhody nebo podporu;

   c) dočasné nebo trvalé vyloučení z účasti na řízení o zadávání veřejných zakázek;

   d) dočasné nebo trvalé vyloučení této právnické osoby z výkonu obchodních činností;

   e) odnětí povolení nebo oprávnění k výkonu činnosti, v souvislosti s níž byl trestný čin spáchán;

   f) možnost orgánů veřejné správy vypovědět nebo zrušit s touto právnickou osobou smlouvu, v souvislosti s níž byl spáchán trestný čin;

   g) uložení soudního dohledu nad touto právnickou osobou;

   h) zrušení této právnické osoby rozhodnutím soudu a

i) dočasné nebo trvalé uzavření provozoven užívaných pro spáchání trestného činu.

Článek 18
Přitěžující a polehčující okolnosti

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby v souvislosti s trestnými činy uvedenými v článcích 7 až 14 byly za přitěžující okolnosti považovány následující okolnosti:

   a) pachatel je vysokým úředníkem;

   b) pachatel byl již dříve odsouzen za trestný čin uvedený v článcích 7 až 14;

   c) pachatel získal značný prospěch nebo trestným činem způsobil značnou škodu;

   d) pachatel spáchal trestný čin ve prospěch třetí země;

   e) pachatel vykonává funkci vyšetřovatele, žalobce nebo soudce;

   f) trestný čin byl spáchán v rámci zločinného spolčení ve smyslu rámcového rozhodnutí 2008/841/SVV a

   g) pachatel je povinnou osobou ve smyslu článku 2 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849[61] nebo zaměstnancem povinné osoby nebo má pravomoc, ať už samostatně nebo jako součást orgánu povinné osoby, zastupovat tuto osobu nebo pravomoc přijímat rozhodnutí jménem této osoby nebo vykonávat kontrolu v rámci povinné osoby a spáchal trestný čin při výkonu své profesní činnosti.

2. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby v souvislosti s trestnými činy uvedenými v článcích 7 až 14 byly za polehčující okolnosti považovány následující okolnosti:

   a) pachatel poskytne příslušným orgánům informace, které by jinak nemohly získat, a pomůže jim tak

      i) v identifikaci nebo soudním stíhání dalších pachatelů nebo

      ii) k nalezení důkazů;

   b) pokud je pachatelem právnická osoba a pokud před spácháním trestného činu nebo po něm zavedla účinné programy vnitřní kontroly, etického povědomí a dodržování předpisů s cílem zabránit korupci a

   c) pokud je pachatelem právnická osoba a pokud po odhalení trestného činu rychle a dobrovolně oznámila trestný čin příslušným orgánům a přijala opatření k nápravě.

Článek 19
Výsady nebo imunita vůči vyšetřování a stíhání trestných činů korupce

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby výsady nebo imunity udělené státním úředníkům vůči vyšetřování a trestnímu stíhání za trestné činy uvedené v této

[61] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2015/849/EU ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES (Úř. věst. L 141, 5.6.2015, s. 73).

směrnici mohly být odňaty prostřednictvím objektivního, nestranného, účinného a transparentního procesu předem stanoveného zákonem, založeného na jasných kritériích a ukončeného v přiměřené lhůtě.

Článek 20
Soudní příslušnost

1. Členské státy stanoví příslušnost pro trestné činy uvedené v této směrnici, pokud:

   a) je trestný čin spáchán zcela nebo zčásti na jejich území;

   b) je pachatel státním příslušníkem tohoto členského státu nebo má v tomto členském státě obvyklé bydliště;

   c) je trestný čin spáchán ve prospěch právnické osoby usazené na území daného členského státu.

2. Spadá-li některý z trestných činů uvedených v této směrnici do příslušnosti soudu více než jednoho členského státu, spolupracují dotčené členské státy při určení, který z nich povede trestní řízení. Je-li to vhodné a v souladu s článkem 12 rámcového rozhodnutí Rady 2009/948/SVV[62], předá se věc Eurojustu.

3. V případech uvedených v odst. 1 písm. b) každý členský stát zajistí, aby výkon jeho soudní příslušnosti nebyl podmíněn tím, že trestní stíhání může být zahájeno pouze na základě oznámení ze strany státu, v němž byl trestný čin spáchán, nebo na základě oznámení podaného obětí ve státě, v němž byl trestný čin spáchán.

Článek 21
Promlčecí doby pro trestné činy korupce

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření ke stanovení promlčecí doby pro trestné činy uvedené v článcích 7 až 14, která poskytne dostatek času pro účinné vyšetřování, stíhání, soudní řízení a rozhodnutí o těchto trestných činech po jejich spáchání.

2. Promlčecí doba uvedená v odstavci 1 nesmí být kratší než:

   a) patnáct let od spáchání trestného činu u trestných činů uvedených v článcích 7 a 12;

   b) deset let od spáchání trestného činu u trestných činů uvedených v článcích 8 až 11;

   c) osm let od spáchání trestného činu u trestných činů uvedených v článcích 13 a 14.

3. Odchylně od odstavce 2 mohou členské státy stanovit kratší promlčecí dobu za podmínky, že lze její běh v případě specifických jednání přerušit nebo zastavit a že platná pravidla o přerušení a promlčení nebrání účinnosti soudního řízení a odrazujícímu uplatňování sankcí. Tato doba nesmí být kratší než:

   a) deset let u trestných činů uvedených v článcích 7 a 12;

   b) osm let u trestných činů uvedených v článcích 8 až 11;

   c) pět let u trestných činů uvedených v článcích 13 a 14.

[62] Rámcové rozhodnutí Rady 2009/948/SVV ze dne 30. listopadu 2009 o předcházení kompetenčním sporům při výkonu pravomoci v trestním řízení a jejich řešení (Úř. věst. L 328, 15.12.2009, s. 42).

4. Členské státy přijmou nezbytná opatření, která umožní výkon trestu odnětí svobody po pravomocném odsouzení na dobu nejméně:

   a) patnácti let ode dne pravomocného odsouzení za trestné činy uvedené v článcích 7 a 12;

   b) deseti let ode dne pravomocného odsouzení za trestné činy uvedené v článcích 8 až 11;

   c) osmi let ode dne pravomocného odsouzení za trestné činy uvedené v článcích 13 a 14.

5. Odchylně od odstavce 4 mohou členské státy stanovit kratší promlčecí dobu za podmínky, že lze její běh v případě specifických jednání přerušit nebo zastavit a že platná pravidla o přerušení a promlčení nebrání účinnosti soudního řízení a odrazujícímu uplatňování sankcí. Tato doba nesmí být kratší než:

   a) deset let ode dne pravomocného odsouzení za trestné činy uvedené v článcích 7 a 12;

   b) osm let ode dne pravomocného odsouzení za trestné činy uvedené v článcích 8 až 11;

   c) pět let ode dne pravomocného odsouzení za trestné činy uvedené v článcích 13 a 14.

Článek 22

Ochrana osob, které oznamují trestné činy nebo jsou nápomocny při jejich vyšetřování

1. Členské státy přijmou opatření nezbytná k zajištění toho, aby se směrnice (EU) 2019/1937 použila na oznamování trestných činů uvedených v článcích 7 až 14 a na ochranu osob, které tyto trestné činy oznamují.

2. Kromě opatření uvedených v odstavci 1 členské státy zajistí, aby osobám, které oznamují trestné činy uvedené v této směrnici a poskytují důkazy nebo jinak spolupracují při vyšetřování, stíhání těchto trestných činů nebo rozhodování o nich, byla v rámci trestního řízení poskytnuta nezbytná ochrana, podpora a pomoc.

Článek 23

Vyšetřovací nástroje

Členské státy přijmou opatření nezbytná k zajištění toho, aby osoby, útvary nebo služby příslušné k vyšetřování nebo stíhání trestných činů uvedených v této směrnici měly k dispozici účinné vyšetřovací nástroje, jako jsou prostředky používané v boji proti organizované trestné činnosti nebo jiným závažným trestným činům.

Článek 24

Spolupráce mezi orgány členských států, Komisí, Europolem, Eurojustem, Evropským úřadem pro boj proti podvodům a Úřadem evropského veřejného žalobce

Aniž jsou dotčena pravidla přeshraniční spolupráce a vzájemné právní pomoci v trestních věcech, spolupracují orgány členských států, Europol, Eurojust, Úřad evropského veřejného žalobce, Evropský úřad pro boj proti podvodům (OLAF) a Komise v rámci svých příslušných pravomocí v boji proti trestným činům uvedeným v této směrnici. Za tímto účelem Europol, Eurojust, Úřad evropského veřejného žalobce, Evropský úřad pro boj proti podvodům

(OLAF) a Komise v případě potřeby poskytují technickou a operativní pomoc v souladu se svými mandáty s cílem usnadnit koordinaci vyšetřování a stíhání ze strany příslušných orgánů.

Článek 25
Podpora Komise členským státům a jejich příslušným orgánům

1. Komise v příslušných případech podporuje členské státy a příslušné orgány při plnění jejich povinností podle této směrnice.
2. Komise vypracuje přehled odvětvových rizik korupce v Unii a usnadní výměnu informací mezi členskými státy a odborníky v celé Unii.
3. Komise prostřednictvím sítě EU proti korupci zejména:
   a) usnadňuje spolupráci a výměnu osvědčených postupů mezi odborníky z praxe, experty, výzkumnými pracovníky a dalšími zúčastněnými stranami v členských státech;
   b) doplňuje činnosti, jako jsou činnosti uvedené v článku 3 a čl. 18 odst. 2 písm. b), vypracováním osvědčených postupů, pokynů a metodik.
4. Komise informuje členské státy o finančních zdrojích na úrovni Unie, které jsou členským státům k dispozici pro účely boje proti korupci.

Článek 26
Shromažďování údajů a statistické údaje

1. Členské státy shromažďují statistické údaje o trestných činech uvedených v článcích 7 až 14 této směrnice.
2. Statistické údaje uvedené v odstavci 1 zahrnují alespoň:
   a) počet oznámených případů;
   b) počet vyšetřovaných případů;
   c) počet obžalob;
   d) průměrnou délku vyšetřování případů;
   e) průměrnou délku řízení před soudy prvního, druhého a kasačního stupně;
   f) počet odsuzujících rozsudků;
   g) počet odsouzených a sankcionovaných fyzických osob včetně uvedení počtu úředních osob a vysokých úředníků;
   h) počet právnických osob, které byly uznány odpovědnými a sankcionovány;
   i) počet případů korupce, které soud zamítl, s rozlišením, zda byly zamítnuty ve věci samé, či nikoli, a včetně mimosoudních řešení;
   j) druhy a výše trestů uložených za každý z trestných činů uvedených v článcích 7 až 14;
   k) počet odsuzujících rozsudků, u nichž byla udělena milost, včetně uvedení počtu milostí udělených úředním osobám a vysokým úředníkům.

3. Členské státy každoročně do 1. června zveřejňují statistické údaje uvedené v odstavci 2 za předcházející rok, a to ve strojově čitelném a strukturovaném formátu, a uvědomují o tom Komisi.

Článek 27

Nahrazení rámcového rozhodnutí Rady 2003/568/SVV a Úmluvy o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie

1. Rámcové rozhodnutí 2003/568/SVV se v členských státech vázaných touto směrnicí nahrazuje, aniž jsou dotčeny povinnosti těchto členských států ohledně lhůty pro provedení uvedeného rámcového rozhodnutí ve vnitrostátním právu.

   Pokud jde o členské státy, jež jsou vázány touto směrnicí, odkazy na rámcové rozhodnutí 2003/568/SVV se považují za odkazy na tuto směrnici.

2. Úmluva o boji proti korupci úředníků Evropských společenství nebo členských států Evropské unie se nahrazuje, pokud jde o členské státy vázané touto směrnicí.

   Pokud jde o členské státy, jež jsou vázány touto směrnicí, odkazy na uvedenou úmluvu se považují za odkazy na tuto směrnici.

Článek 28

Změny směrnice (EU) 2017/1371 o boji vedeném trestněprávní cestou proti podvodům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie

Směrnice (EU) 2017/1371 se mění takto:

1) V čl. 2 odst. 1 se vkládá nové písmeno c), které zní:

   „c) „vysokými úředníky“ úředníci definovaní v čl. 2 odst. 8 směrnice (EU) XXX o boji proti korupci.“

2) V čl. 4 odst. 2 se slova „pasivní i aktivní korupce“, „pasivní korupce“ a „aktivní korupce“ nahrazují slovy „pasivní a aktivní úplatkářství ve veřejném sektoru“, „pasivní a aktivní úplatkářství ve veřejném sektoru“, „pasivní úplatkářství ve veřejném sektoru“ a „aktivní úplatkářství ve veřejném sektoru“.

3) V článku 7 se odstavec 3 nahrazuje tímto:

   „3. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby za trestné činy uvedené v článku 3 a čl. 4 odst. 1 a 2 bylo možné uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně šesti let, pokud jimi byla způsobena značná škoda nebo získán značný prospěch.

   Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby za trestný čin uvedený v čl. 4 odst. 3 bylo možné uložit trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně pěti let, pokud jím byla způsobena značná škoda nebo získán značný prospěch.

   Škoda způsobená nebo prospěch získaný trestnými činy uvedenými v čl. 3 odst. 2 písm. a), b) a c) a v článku 4 se považují za značné, pokud převyšují 100 000 EUR.

   Škoda způsobená nebo prospěch získaný trestnými činy uvedenými v čl. 3 odst. 2 písm. d) se s výhradou čl. 2 odst. 2 vždy považují za značné.“

4) V článku 7 se odstavec 4 nahrazuje tímto:

„4. Byla-li spácháním trestného činu uvedeného v čl. 3 odst. 2 písm. a), b) nebo c) nebo v čl. 4 odst. 1 a 3 způsobena škoda nižší než 10 000 EUR či získán prospěch nižší než 10 000 EUR, mohou členské státy stanovit jiné než trestní sankce.“

5) V článku 7 se doplňuje nový odstavec 6, který zní:

„7. Aniž jsou dotčeny odstavce 1 až 5, přijmou členské státy nezbytná opatření k zajištění toho, aby fyzické osoby, které byly odsouzeny za spáchání některého z trestných činů uvedených v této směrnici, mohly být podrobeny sankcím nebo opatřením uvedeným v čl. 15 odst. 4 směrnice (EU) XXX o boji proti korupci.“

6) Článek 8 se nahrazuje tímto:

„*Článek 8*

Přitěžující a polehčující okolnosti

Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby okolnosti uvedené v článku 18 směrnice (EU) XXX o boji proti korupci byly považovány za přitěžující a polehčující okolnosti ve vztahu k trestným činům uvedeným v této směrnici.“

7) Článek 9 se nahrazuje tímto:

„Článek 9

Sankce pro právnické osoby

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby právnické osobě, která byla shledána odpovědnou za trestné činy podle článku 6, byly uloženy účinné, přiměřené a odrazující sankce.
2. Členské státy přijmou nezbytná opatření k zajištění toho, aby sankce nebo opatření pro právnické osoby odpovědné podle článku 6 zahrnovaly sankce nebo opatření uvedené v čl. 17 odst. 2 směrnice (EU) XXX o boji proti korupci.“

8) V článku 12 se odstavce 2, 3 a 4 nahrazují tímto:

„2. Promlčecí doba uvedená v odstavci 1 nesmí být kratší než:

a) patnáct let od spáchání trestného činu u trestných činů uvedených v článku 3 a čl. 4 odst. 1 a 2;

b) deset let od spáchání trestného činu u trestného činu uvedeného v čl. 4 odst. 3.

3. Odchylně od odstavce 2 mohou členské státy stanovit kratší promlčecí dobu za podmínky, že lze její běh v případě specifických jednání přerušit nebo zastavit a že platná pravidla o přerušení a promlčení nebrání účinnosti soudního řízení a odrazujícímu uplatňování sankcí. Tato doba nesmí být kratší než:

a) deset let u trestných činů uvedených v článku 3 a čl. 4 odst. 1 a 2;

b) osm let u trestného činu uvedeného v čl. 4 odst. 3.

4. Členské státy přijmou nezbytná opatření, která umožní výkon trestu odnětí svobody po pravomocném odsouzení na dobu nejméně:

a) patnácti let ode dne pravomocného odsouzení za trestné činy uvedené v článku 3 a čl. 4 odst. 1 a 2;

b) deseti let ode dne pravomocného odsouzení za trestný čin uvedený v čl. 4 odst. 3.

5. Odchylně od odstavce 4 mohou členské státy stanovit kratší promlčecí dobu za podmínky, že lze její běh v případě specifických jednání přerušit nebo zastavit a že platná pravidla o přerušení a promlčení nebrání účinnosti soudního řízení a odrazujícímu uplatňování sankcí. Tato doba nesmí být kratší než:

a) deset let ode dne pravomocného odsouzení za trestné činy uvedené v článku 3 a čl. 4 odst. 1 a 2;

b) osm let ode dne pravomocného odsouzení za trestný čin uvedený v čl. 4 odst. 3.“

Článek 29
Provedení

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí do [18 měsíců po přijetí této směrnice]. Znění těchto předpisů neprodleně sdělí Komisi.

2. Tyto předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

3. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 30
Hodnocení a podávání zpráv

1. Do [24 měsíců po uplynutí lhůty pro provedení této směrnice] Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě zprávu, v níž posoudí, do jaké míry členské státy přijaly opatření nezbytná pro dosažení souladu s touto směrnicí.

2. Každé dva roky od [12 měsíců po uplynutí lhůty pro provedení této směrnice] zašlou členské státy Komisi do tří měsíců zprávu, která obsahuje shrnutí o provádění a opatřeních přijatých v souladu s články 3 až 6.

3. Do [48 měsíců po uplynutí lhůty pro provedení této směrnice] předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu, v níž posoudí přidanou hodnotu této směrnice, pokud jde o boj proti korupci. Tato zpráva se bude rovněž zabývat dopadem této směrnice na základní práva a svobody. Na základě uvedeného posouzení Komise v případě potřeby rozhodne o vhodných následných opatřeních.

Článek 31
Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 32
Určení

Tato směrnice je určena členským státům v souladu se Smlouvami.

V Bruselu dne

Za Evropský parlament *předseda/předsedkyně*	*Za Radu* *předseda/předsedkyně*